

VIEŅNYBE LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 36.

Plymouth, Pa., 5 d. Rugsejo (September) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainingą adresu butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinczių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY
"Vienybe Lietuvniku"

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE	\$0.25
ONE INCH ONCE	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR	\$10.00

all communications must be addressed

J.J. Pauksztis & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of "Vienybe Lietuvniku" executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:
JOB PRINTING in all modern languages.

"Vienybe Lietuvniku"

Išzeina kožia Seređa, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE....	\$2,00
I UZMARE.....	\$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų	\$10,00
Viena eilute smulkiom raidem	25c
Uz colį vieną sykį garsinant	010c
Pajieszkojimai: uz vieną sykį	50c
Du sykius garsinant	75c
Tris sykius [uz vieną dolerį]	100c

Pinigai kitap neisilunczia, kaip tik per MONEY ORDER, arba registravotose gromatose ant szito antraszo:

J.J. Pauksztys & CO.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

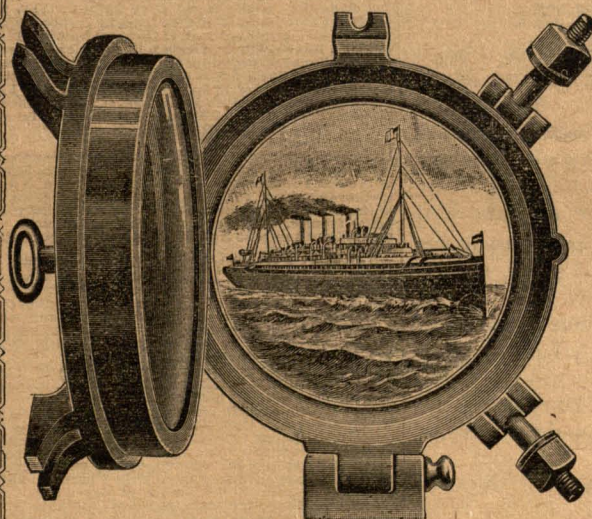
SPAUSTUVE. „Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugyszių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas piskamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausiu laivū *

Siunczia pinigus į visas svieto dalis greitai ir pigiai. Norintis kad jo piningai siuncziami į tėvynę nepražūtų ir kū greičiausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J.J. Pauksztis & Co.

(P. O. Box 1018) 224 East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuvizskas ir Lenkiszskas **Kromas** visokių szviežiū tavo rū. Taipogi pardūda szipkortes į visas dalis svieto, ant greičiausiu ir drucziausiu laivū. Izmaino visokius piningus, o ir nusiunczia į uzmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
NANTICOKE, PA.

VISOKIU RELIGISZKŲ DAIKTŲ

kaipo tai: Ražanczių, Szkaplierių Lietuvizskų, visokių brostivų, maldų knygų Lietuvizskų ir lenkiszgų, teipgi ir visokių istoriszskų knygų Lietuvizskų ir lenkiszgų; abrozų visų szventajū ir tautiszkų ir t. t. Gaunama pas:

J. Burman & Stepanavicziū
231 S. Roebing Str. BROOKLYN, N. Y.
(prie lietuvizskos bažnyczios.)

Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuvizszoje kalboje, atspaustas lotiniszskoms literomis Peterburge, gaunamas pas

Inžinieriu A. Maciejevski
Nevskis p. n. 111 b. 73.
PETERSBURG RUSSIA.

Prekė 1 rubl. už exempl. su prisiuntimu; imant 10 exempl. 20% rabato.

PRZESZŁO 25 LAT
używają wszystkie narody świata
na
REUMATYZM,
NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie ściślych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZNYCH,
stawny **DR. RICHTERA**
„KOTWICZNY”
PAIN EXPELLER.
NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tyłko ma „KOTWICE” za markę ochronną
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 silił. Własne fabryki szkła.
25 ct, 150 ct. Uznaje go i poleca:
najszanowniejsi lekarze, właściciele szkiadów artecznych duchowni i inne znakomite osoby. Blizsze szczegoly u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.
DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym środkiem na kolki niestrawnosć, choroby żołądka.

Daktarka.
Johanna Želviene.

Vienintelė lietuvizska daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyczių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
a idarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyczia Adomo Adžgaucko,

Uzlaiko kasdien szviežiū mėsą, kiaulieną, verszianą, jautieną, avinczianą, kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

teipogi uzlaikau milktų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už pigesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas **Ad. Adžgaucka**
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

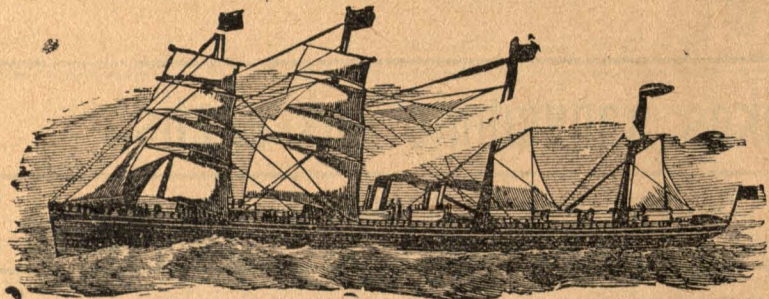
Max Kobre

Successor to

KOBRE & HERSCHMANN

Litewski i Polski **BANK**

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Prieteliai! dūdu jums žinia, kad mes pardūdam Szifkortes ant visu greicziausiu laivu už pigiausia prekę. Esu užtvirtintu agentu ant liniju North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamę pinigų, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite susiznekėti lietuvizškai ir lenkiszka. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdamę tikietus ant visu geležinkeliu Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSŲ EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

LINKSMAN NAME MUZIKA VIS YRA

Už \$500 PIANO arba \$250 VARGONUS daugelis žmonių negal nusipirkti nei moka ant jų grajyti. HOME MUSIC Box užima jų vietą ir dėlei pigumo gali ir vargingiausias žmogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiasias kompozicijas. Kompozicijos yra iszdirtbos ant plieniniu voleliu, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meilu balsą ir nudūda kaip

vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganczius. Bovija visą draugystę gražiausias valcais, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visu populariszku dainu. Linksmā bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokiu kompoziciju. Yra tai apdyvytinas iszradimas Tukstanczius paliudijimu turime nū užganedintu pirkeju. „Teip daug visai nesitikėjome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskūm sveria 16 svaru. KASZTUOJA TIKTAI \$6,00 gražioje skrynuteje su kompozicijoms. Nusiusim jums gaug \$3,00 per Expressą. Agentai gerai užpelno. Greitai pasidūda. Atsiuskite už 2 ct. markę del katalogo ir tt.

STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St, New York; P. O. Box 2853. dept. 64

SEND-NO MONEY

WITH YOUR ORDER, cut this ad. out and send to us, and we will send you OUR HIGH

GRADE DROP CABINET BURDICK SEWING MACHINE by freight, C. O. D. subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot and if found perfectly satisfactory, exactly as represented, equal to machines others sell as high as \$60.00, and THE GREATEST BARGAIN YOU EVER HEARD OF, pay Special Offer Price \$15.50 your freight agent our and freight charges. Machine weighs 120 pounds and the freight will average 75 cents for each 500 miles. GIVE IT THREE MONTHS TRIAL in your own home, and we will return your \$15.50 any day you are not satisfied. We sell different makes and grades of Sewing Machines at \$8.50, \$10.00, \$11.00, \$12.00 and up, all fully described in our Free Sewing Machine Catalogue, but \$15.50 for this DROP DESK CABINET BURDICK is the greatest value ever offered by any house.

BWARE OF IMITATIONS by unknown concerns who copy our advertisements, offering unknown machines under various names, with various inducements. Write some friend in Chicago and learn who are reliable and who are not. has every MODERN IMPROVEMENT. EVERY GOOD POINT OF EVERY HIGH GRADE MACHINE MADE, WITH THE DEFECTS OF NONE. Made by the best makers in America, from the best material money can buy.

THE BURDICK

SOLID QUARTER SAWED OAK DROP DESK CABINET, piano polished. One illustration shows machine closed (head dropping from sight) to be used as a center table, stand or desk, the other open with full length table and head in place for sewing. 4 fancy drawers, latest 1900 skeleton frame, carved, paneled, embossed and decorated cabinet finish, finest nickel drawer pulls, rests on four casters, adjustable treadle, genuine Smyth Iron stand. Finest Large High Arm head, positive four motion feed, self threading vibrating shuttle, automatic bobbin winder, adjustable bearings, patent tension liberator, improved loose wheel, adjustable pressure foot, improved shuttle carrier, patent needle bar, patent dress guard, head is handsomely decorated and ornamented and beautifully nickel trimmed. **GUARANTEE** the lightest running, most durable and nearest noiseless machine made. Every known attachment is furnished and our Free Instruction Book tells just how anyone can run it and do either plain or any kind of fancy work. A 20-Years' Binding Guarantee is sent with every machine. **IT COSTS YOU NOTHING** to see and examine this machine, compare it with those your storekeeper sells at \$40.00 to \$60.00, and then if convinced that you are saving \$25.00 to \$40.00, pay your freight agent the \$15.50. **WE TO RETURN YOUR \$15.50** if at any time within three months you say you are not satisfied. **ORDER TO-DAY. DON'T DELAY.** (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.)

Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago, Ill.**

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinē Amerikos, kuriame iszdirba geriausę ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausiu apfiniu, norint ir geiaant truputi užsilinksminti bet galvos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė proszku.

Todēlgi perkantieji ir pardavėjai (karcziamnikai) visados reikalaukite Lietuvizsko

laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

SEND-US ONE DOLLAR

Cut this ad. out and send to us with \$1.00, and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR GEM ORGAN, by freight C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent **OUR PRICE \$35.50**, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. **THE PARLOR GEM** is one of the most DURABLE AND SWEETEST TONED instruments ever made. From the illustration shown, which is engraved direct from a photograph you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. **THE PARLOR GEM** is 6 feet high, 42 inches long, 23 inches wide and weighs 350 pounds. Contains 8 octaves, 11 stops, as follows: Diapason, Principal, Dulciana, Melodia, Celeste, Cremona, Bass Coupler, Treble Coupler, Diapason Forte and Vox Humana; 2 Octave Couplers, 1 Tone Swell, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Resonatory Pipe Quality Reeds, 1 Set of 37 Pure Sweet Melodia Reeds, 1 Set of 37 Charmingly Brilliant Celeste Reeds, 1 Set of 24 Rich Mellow Smooth Diapason Reeds, 1 Set of Pleasing Soft Melodious Principal Reeds. **THE PARLOR GEM** action consists of the Celebrated Newell Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hammond Couplers and Vox Humana, also best Dolze felts, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth, 4-ply bellows stock and finest leather in valves. **THE PARLOR GEM** is furnished with a 10x14 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frames, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published.

GUARANTEED 25 YEARS. With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25-year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. **500** of these organs will be sold at **\$35.50. ORDER AT ONCE. DON'T DELAY.**

OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED If you have not dealt with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. **WE SELL ORGANS AT \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices.** Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address, (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.)

SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., **CHICAGO, ILL.**

DIDELIS SKLODAS

S. J. Mockaiczio

Užlaiko geriausią Vyną, visokio skyriaus Arielkos ir kitų szyrdį pastiprianczių gėrymų, teipgi skaniausiu Cigsru, tik nepamirszkite vietos

S. J. Mockaitis

224 ir 226 South Main Str. SHENANDOAH, PA

Didele krautuve IR KARZIAMA

Kas nori gero tavo gauti ir skanaus gėrymo ragauti, tegul atsilanko pas Joną Žukaucką Plymouth, Pa.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniausia, geriausią ir sveikiausia ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J

PETER BREIDT

Locninikas.

AGENTAS

asekuravojimo NAMŲ ir visokiu DAIGTŲ nū ognies

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

PERŽVALGA.

— „Ukininkas“ pranesza, kad maskolizska policija pasigedo Dr. Bagdanavicziaus ir Alberto Bridicko, mokintojo. Dr. B. 24 d. Kovo 1899 mete iszkeliavo su policijos popiera isz Vilkaviszchio į Viatką ant 3 metų, bet kelionėje pabėgęs užrubežėn ir apsigyvenęs Tilžėje. O A. Bridickas pabėgo isz kaimo Chodaov, Petrakavo gub. ir kur gyvena, nežinia.

— Naumiestyje, Suv. gub., 8 Liepos ant kamaros sugavo Oną Rėkliutę su laikraszcziais, kuri buvo apskūsta. Rado 3 egz. „Lietuvos“ ir 1 egz. „Vienybės“, bet ant rytojaus paleido.

— Senapilėje pirm metų Malvina Krzyvoblockiutė gavo daleidimą įsteigti vienklesinę mergaiczių mokyklą ir jai gerai sekėsi mokinti. Bet isz pavydo rusifikatorka maskalka Razumeiczikienė surado priekabes ir valdzia paliepė mokyklą uždaryti. Priekabės tokios: mokintinės pasiraszo ant savo sansiuvų lenkiskai ir mokykloje nebuvo caro paveikslo.

— „Lietuva“ pranesza, kad netoli Varszavos, Tvorkų beprotnamyje pasimirė Antanas Kraucziunas, kuris pirmiaus buvo rejentu Szakiuose, o paskiaus taikos sudzia Senapilėje. Velionis Antanas yra tikru broliu Jono Kraucziuno, kurį cariszka valdzia iszlaikiusi apie pusantrų metų Petropavlovskė nusprendė dar ant 3 metų isztrėmimo. Velionis paėjo isz Ilguvos parapijos, Naumiesczio pavieta. Gimnaziją baigė Suvalkuose, universitetą Maskvoje – ir buvo geru szelpėju lietuviszkių reikalų.

— Londone, Anglijoi, 28 d. Liepos pasirodė naujas laikrasztis, po vardu „Lietuvos Sargas“ paskirtas reikalams Britanijos lietuvių. Iszleistoju yra p. K. Pilėnas, 5 Princes Place, Queens Building's,

Bethnal Green, London E. Pakraipa laikraszczio, kaip redakcija pasizada, busenti raginti lietuvius prie apsiszvietimo, vienyjimosi į draugystes ir truso ant tautiszkos dirvos, žinios isz darbininkiszko gyvenimo užims pirmą vietą, polemikos ir asabiszki vaidai „Lietuvos Sarge“ neras prieglaudos. Laikraszczio didumas yra net permažas; du lapai nuo 10×7½ colio (antrą num. red. žada iszleisti nuo 4 lapų), veik pusę laikrasztėlio užima parapijos reikalai, trumpa žinutė isz Glasgovo, paskui perspausdintos žinios isz „Lietuvos“, „Ukininko“ ir „Vienybės“ ir dvi žinutės isz politikos – tai visas turinys. Iszleistojas lyg nedrysdamas pasirodyti su savo nauju laikraszcziu, nesiuntė jo nei redakcijoms – mes gavome 1 num. nuo savo bicziuolio tik-tai.

— Tilžėje 26 d. Ruggpjucio buvo antroji vasarinė „Lietuviszkos Dainininkų Draugystės“ szventė, nes pirmoji per Jonines delei lytaus nenušisekė. Dainininkai buvę su lietuviszkais rubais pasipuosę.

— 12 d. Ruggpjucio, Tilžėje, lietuviszkoje evangeliszkoje bažnyczioje buvo Gustavo Adolfo draugystės szventė, kurios mieriu yra szelpti vokieczius svetur gyvenanczius tautiszka ir tikėjimiszka. Į bažnyczią įėjimas buvo apmokamas ir lietuviai sudėjo net 132 markes ir 8 fenigius, kurvokiszkoj bažnyczioj sudėjo vos 84 markes ir 54 fenigius. Rukuose vėl lietuviai sudėjo 102 markes. Tik dviejų parapijų lietuviai evangelikai sudėjo 234 markes ant palaiškymo vokiecystės svetur, o ant lietuvystės, savo reikalų, nei fenigio! Lietuviai duoda dides aukas neva platinimui krikszczionystės ir nemato, kad jų vaikai tampa pagonais pavirsdami į vokieczius!

— Krokavoje pradėjo isz-

eiti naujas lenkiszkas laikrasztis „Niepodległość“, organas susivienyjusių lenkiszkių radikalų, neva teisingų žmonių, kurie patraukimui žemaičių žmonių prie iszliuosavimo Lenkijos, paduoda nors vėlybą receptą „kad užmuszimas Klingenbergio už jo darbus Kraziuose ir iszneszimas Muravjovo paminklo Vilniuje į padanges laike szventinimo butu sukėlęs daugiau žmones, negu platinimas ir geriausių rasztų apie iszliuosavimą Lenkijos“, ir susivienyjimas radikalų keta toje pakraipoje pradėti darbą.

— „Saulė“ pranesza, kad szv. Antano ir Juozapo draugystės ir Algerdo Uzarų draugystė isz Philadelphios iszrinkę K. Poszką ir J. Kurakaucą apskundė kun. J. Kaulakį reikalaudami atidavimo bažnyczios rasztų (Deeds) ir \$5,651,85 ct. pinigais ir akcijoms. Bažnyczia yra užraszta ant vardo szv. Antano draugystės, o kunigas taikėsi ją jau užrasztyti arcivyskupui, kaip tai yra visos lietuviszkos bažnyczios užrasztytos arba padovanotos vyskupams. Parapijonai patyrę tokį kun. mierį apskundė jį į sudą reikalaudami atidavimo rasztų ir pinigų, kurie teisingai prigul parapijai, o niekam kitam. Gerai, kad parapijonai dar apsiziurėjo, jei tik ne per vėlai.

— P. Ažys per „Viltį“ kaltina pesztukus ir juos gelbtinczius biznierius – karcziamykus, kurie gramzdina garbę mūsų tautos akise svetimtauczių. Tiesa, kalti yra pesztukai, bet kaltesni yra tie, kurie turėdami ant jų įtekmę nesistengia jų pataisyti. Vietomis net yra tveriamos pesztukų gaujos naikinimui bedievystės. Kad žmogus prie peiktinių darbų greicziaus palinksta ir prisiima, tą žinome visi ir už tai žmonių nelabai galima kaltinti, bet tikriejie kaltininkai

yra tie, kurie žmones prie to kreipia ir stengiasi juos tame palaikyti, bile jie esti tokiam iszvadziotojui paklusni. Pataisymui tokių žmonių turi buti platinama blaivystė pirmiausiai, paskui skaitinyczios, prakalbos, dainos, muzika ir kiti dori pasiliksiminimai, kas didelį nuoszimtį tokių pesztukų patrauktų ir tokiu budu jie priprastu prie doresnio pasielgimo. Bet kas tame yra daroma? Prakalbos yra stabdomos su policijos pagelba, arba geriems katalikams nerodyjama eiti klausyti prakalbų, kaip tai buvo Pittstone. Antai Chicagoje kun. Krawczunas rengia knygyną, bet jame nebus knygų nekatalikiszkos įtalpos ir „tokias guodklebonas sulaikys ant ugnies“. Kaip cenzura atima vertumą kiekvieno raszto, teip ir knygynas cenzuruotas su ugnia neatnesz naudos, jeigu jame bus tikta katalikiszko turinio knygos. Kaip pasikels toks žmogus, kurs už skaitymą geresnių rasztų ar laikraszczių yra gandinamas pragaru ir toks negauna iszriszimo? Tokiems nelemtiems dalykams esant žmonės negal pasikelti.

Aukos paminklui Dr. V. Kudirkos.

J. Makauckas Wilkes-Barre, Pa. 25
Buvo \$13,45
Labu \$13,70
Redakcija.

Isz Lietuvos.

Kankintiniai uz lietuvyste.

23 d. Geguzės mėn. 9 valandoje ryto, Varnių pristovas, tame tarpe užvaduotojas Plungės pristavo, su žandarais ir urėdninkais atsibaladojo į Szlaveitų sodzių, Darbėnų parapijos, kame prie savo uoszvio gyveno garsus apielinkėje Palangos daktaras Vaineikis; iszkrėtė namus ir, nieko neradęs, iszvažiavo atgal; bet

12 valandoje nakties mete vėl sugrįžo, daktarą Vaineikį suėmė ir išdangino į Šiaulius. Už ką ir dėlko, niekas nežino. Visa apielinkė gailistauja, nu stojusi gero gydytojo ir tikro žmonių prieteliaus.

Pirmose dienose Gegužio m. pasibaigė byla darbėniskų lietuvų. Apskelbtas „Augszčiausias Įsakymas“ (Vysoczaj-szeje Povielenije): Petrulį skaityti už nekaltą; Gruzbarzdį išz miestelio įsodinti į cypę prie savo valsečiaus ant 14 dienų (pas aną užpernai buvo radę vieną „T. S.“; kvailai teisingdamasis, jis buvo bereikalo įkisęs p. Petrulį); Czerskį išz miestelio — į cypę ant 7 dienų prie savo valsečiaus (jį kratydami per apskundimą Jaszińskiego, rado „Kalba kataliko su nekataliku“); kito už tokią knygele nebutu baudę, bet Czerskis neseniai pagrižo carui tarnavęs ir prisiekęs, girdi, buvo buti isztikimu, tai yra — užmirszi savo vieros mokslą ir savo tėvų kalbą. Akyvas tas „Augszčiausias“ parėdymas! Kada prie augsztosios vyresnybės ir prie paties caro pludo deszimtimis praszymai, idant teiktus sugražinti mums suturėtą priesz 36 metus spausdinimą lietuviszkų kunigų, tai caras, rodės, nė negirdziąs; o kad menki žemaitėliai, vos lig penkių suskaityti temokantįs, paskaite nekaltas knygeles, tai apie tą dagirdo ir į cypę sukiszo. Juokai ne isz paties caro, bet isz vyriausybės, kuri ir žmones, ir carą balamutyja, su niekais galvą suka, o svarbiausius reikalus į pastalį ki-z-i.

Vieną szventvakarį ėjo žmogelis, maiszelį pasisvėręs, pro Pakapės (ties Šiauliais) monopolį, kurį pakapiszkiei, it bitės aulį, apgulę laikė; užė, butelius nusitvėrę, o po vidurį szokinėjo vienas, kurs, matyt, neturėjo už ką butelį nusitverti, dėlto rankoje turėjo kazo-

kiszką bizuną ir pradėm szaukinėjo maskoliszkus bauginimo žodzius: „protokol“, „Sje-ža“ irk. Apsipratę su tuom kaimynai, neteikės nė žvilgtėrėti į tą baisų „nacelninką“, kuriuom, lengva dasiprotėti, buvo isz jų paczių iszrinktas storasta. Degtinės isztroszkės, pons storasta veikia pasergėjo svetimą žmogų ir tuojaus pradėjo graibytis apie maiszelį, kas ten yra. Žmogus akiesmirksnyje isznyko, o likusieji lengvai suprato, ką nesząs ir tarė: laimingos kelionės! Suprato ir storasta, Vincas Prakapas isz Vaiksne-galėlio; bet jis netarė: laimingos kelionės! O, ne! jis tuojaus sugrobė dar du „isztroszkusiu“: Petrą Prakapą isz Giedrių sodžiaus ir Peliksą Juozapavycę isz Pakapės ir ėmė vytis. Ant tuszčių Ty-rulių pelkių už mieszčiuo nesunku buvo iszvysti skubinau keliaujantį ir jį privyti, o privijus sumuszti ir ant galvos iszpilti visas maskoliszkas baidyklas: „policija“, „protokol“ ir tt. Iszvydo nabagas, jog ir Pakapėje, kaip ir kituose Lietuvos krasztuose, netruksta judoszių, policijos tarnų, kurie už degtinės laszą tikrą brolių parduotu ir savo rankomis bažnyzią iszardytų, bet-gi lygiai už tiek pat degtinės parduoda ir tuos, kuriems szuniszkiei tarnauja. Ilgai negalvojęs, risza keleivis maknelką, isztraukia pakaiszą ant pragėrimo ir ... po Kalendorių ant apsiszvietimo ir keliauja sau liuosas.

Pasziauszėje toks pat „nacelninkas“ nuskriaudė kitą prekėją, iszplėszdamas už ne-nuvedimą į maskolių kinę už keletą rublių abrozdu, kuriais, kaip sako pasziausziszkiei, visą trobos galą nulipdė Dievui ant garbės, o sau ant patiekos. Veizėk, kokių tai nėra užmirusių sauzinių, jei gali džiaugtis vogtais daiktai ir varto-

ti prie pagarbinimo To, kurs butu pasakęs: nors tu ir visą trobą szventųjų paveikslais iszpuoszi, bet jeigu szirdyje artymo meilės neturėsi, vis tiek cimbalas busi. O kas kaltas, kad tokie nedori žmonės į virszininkus pakliuva? Patys valsezionys: kam vagis ir degtinės vamzdzius iszrenka, o paskui anų neprižiuri? Antai storasta iszvogė isz magazino 200 purų grudu. Nieks nežinojo, kol neprisireikė atpilti. Apsiziurėkite, valsezionys! Nedori perdėtiniai, girtuokliai padarys jums dar didesnę blėdį.

Isz Paprusio gauname dar vieną nepaprastai liudną praneszimą, kaip tai patys broliai žemaičiai kankina tuos, kuriems turėtų, jei nujiętu, rankas bucziuoti. Sztai ką mums raszo isz Kulių, Telszių pav. Jusų laikrasztį — „Tėvynės Sargą“ skaitau ir džiaugiuos: tiek ten visokių žinių ir szejp jau skaitymu! Nekartą nuo szirdies atsiduksėju, pamislyjęs: dėl ko tai musiszkiei ano nepažysta, nors nėra žmogaus, kurs du-tris syk per metus nenuvažiuotu į Klaipėdą. Retą žemaitį užrubežis traukia laisve pasiskaitymo lietuviszkų laikraszčių; daugumas tankiai su visai mažais reikalais važiuoja vien dėl atsigėrimo skanių prusų gėrimų: visokių gatunkų degtinės, likierų, punszų, arakų ir tt., o apsiszvesti nors truputėlį laisvoje karalystėje maž kam teateina į galvą, Tiesa, ir namie esantiems dabar prekėjai pristato, bet czia dar liudniaus atsitinka: namo parnesztus daug daugiau skaitytų, kad ne gauja beslėpyzių-judoszių iszdavikų, kurie už rublį, patį Dievą parduotų. Arti rubežiaus, kur kitados kontrabandą užsiimdavo kiekvienas sveikas vyriszkas, ypacz nesziojimu degtinės, iszaugo skyris žmonių, drąsių, sukčių, gudrių, bet ir be jokios sauzinės. Czia

jis laužys galvą, kaip apgauti maskolių sargybą, vietinę policiją; czia jis atsigręžęs jiems patiems tarnaus, iszduodamas savo draugus, su kuriais isz vieno bakius neszė. Baisų tai žmonės! Nuo jų, kaip nuo susiedų, nepasislėpsi, ir per tai niekuomet negali ramus buti: czia jis su tavimi prieteliaujas, czia tą patį vakarą liubrikus atveda. Jus pataisyti galėtum negut tik galvą nusukant. Ir verta butu teip daryti, kad nebutumėm krikszczionimis, kuriems Kristus įsako laiminti savo persekiotojus, nes nežino, ką darą. Tulas piktadėjas paskui ir gailis brolių įvėlęs. „T. Sarge“ radau paminavotą isztrėmimą į Maskoliją ukiniko Grigalausio. Priduriu dėlto czia, per ką ta nelaimė atsitiko. Artymu Grigalausio kaimynu buvo tulas bobilis Valadka, kurs, budamas geruoju, isz vieno su anuo gyveno ir tankiai pasipelnė. Bet sztai kipszas netikėtai apsedo: iszduok savo sėbrą, iszduok! ir paklausė velnio tarnas, ir nuėjo prie Plungės liubriko, persirėdė jų drabužiais ir atvedė ant tos vietos, kur knygu pakai buvo. Grigalausio vaikiai gražiai jį pažinę buryje maskolių. Dabar, kaip Kainas, užmuszęs savo brolių, slapstos po visus paszalius, bijodamas, kad jo paties ne užmusztu. O, ne! nebijokis: nieks tavęs su mietu nemusz! Tavę užmusz pati tavo sauzinė, kad matysi paliktą moteriszkę su mažais vaikais, griuvanzią ukę kankintinio! Bet ir numiręs atrasi sau Judosziaus draugystę ir lygų paniekinimą.

Pradžioje Gegužės vėl panasziai nutiko. Žvizdrysz Mostaiczių sodos vežė szuntakiais keletą pudų visokių moksliszzkų knygelų; maldaknygių mažai teturėjo. Kada jau laimingai nukeliavo 4 myles nuo sargybos ir liuosai at-

siputė, staigiai išgirdo szuvį ir užstojancius kelią liubrikus. Tie jau žinojo, kas ir ką veža; nieko ne klausdami, liepė grįžti į Gargždų muitinyziaz. Žvizdrys-žmogus neturtingas, vos keletą deszimtinių zemės turįs. Prakiszto tavorą, arklį, vežimą, paliko paczia su mažais; o per ką? Per Juszką isz Mizuikų. Juszka – tai nuo senų laikų žinomas vagis, galvažudis. Priesz dvidezimtį metų bėgunas nuo kariumenės, bėgunas isz katarogos, bėgunas isz savo gimtinės vietos, apkeitęs ir savo pavardę: isz Gedvilo — Juszka. Per visą amžių gyvena isz vavgystės, kontrabandos ir iszdvavystės. Isz pradzios policija aną persekiojo, bet kad vieną sykį jei iszsispaviedojo, paliové, priraszė prie valseziaus ir dabar turi sau szpiegą. Kad butu czia Amerika ir korimo įstatymas, pirmąjį pakarti Juszką reiktu, nes nepakorus apielinkė neturės atilsio. Už Žvizdrį Juszka gavo nuo maskolių 20 rublių. Ką Valadka gavo už Grigalauskį, nér žinios; sako tik rublį! Žvizdrys sėdi kalinyje.

Eileje Judoszių-pardavėjų butinai reikia padėti ukininką Kvekszą isz Jurjonų. Tas apsilaidęs ukininkas, lig isznaczių gundrinėdamas po Gargždus, viską žino ir grįždamas pardavinėja tuos, kurie ką nors su savimi vežas. Nese niai jis iszdavė Strauko Pranciszką su seserim, kuriuos žydai buvo įpraszė pavėžėti szilkų. Prakiszto arklį ir vežimą, užmokėjo baudą, o Kvekszas už tą tegavo 3 rublius. Stebuklai, kaip tie Judosziai nepaspringsta, vartodami teip uždirbtus pinigus! —

(Isz „Tėvynės Sargo“)

Politiszkos žinios

Amerika. Ant salos Kubos dabar eina tāsasnės tarp partijų už konstituciją. Revoliucijo-

niszka partija reikalauja laisvos konstitucijos ir salos o, konzervatyviszkoji amerikonų apiekos. Tautiszka partija vėlnorėjo klausiti rodos pas McKinley, bet susilaikė, neturėdama tam pritarimo žmonių. Mieste Santiago de Cuba buvo balius, ant kurio buvo ir amerikonziskas gen-gubernatorius Wood, kurs savo prakalboje iszreiszkė kubieciams meilę ir kad Kuba taptu nepriegulminga, bet politiszkus reikalus kad pavestu atlikti Amerikai. Liberaliszki Kubos laikraszcziai statei sako, kad Amerikos mieriu yra Kubą paglemžti arba pratęsti ant kas žin kaip ilgo laiko kariszką apgulimą.

Ant Pilipinų viskas senose vėžėse važiuoja. Amerikonai savo apgarsintą dovanojimą kalezių ir civiliszką valdzia nori įvesti su pagelba kariaunos. Provincijoi Laguna amerikoni isz pilipiniecių paskyrė visus urėdninkus, kur nukakęs gen. Cailles nukirsdino visiems urėdninkams galvas ir apgarsino, kad kiekvienam teip padarys, kuris pildys bent kokius amerikonų įsakymus; teip gi ir tie taps nugaluoti, kurie parduos savo ginklus amerikonomams arba suteiks bent kokią pagelbą jiems. Gyventojai abejotinai ant amerikonų užmanymų žiuri, bijodami gyvastį prikiszti, neesant gana amerikonziskas kariaunos jų apsergėjimui nuo maisztininkų antpuolių. Tiktai ten yra amerikonziskas rėdas ir tvarka, kur yra nemenki amerikonų pulkai, szeip viskas yra pilipiniecių rankose. Pilipinieciai jau persitikrinę yra, kad Amerika jų neįstengė pergalėti iki sziol, tai jau nepergalės jų, kadangi tokios karės prieszininkai paczioje Amerikoje auga ir lukestį jie stato ant demokratiszko rėdo nuo rinkimų prezidento. Ant tos vilties remdamiesi jie gauna naują drąsą kovon už savo laisvę ir taisosi ant naujo budo vedimo

karės, parsigabendami visai naujas szaudykles, kokių neturi patys amerikoni, ir nepraeina nei vienos dienos, kad neatsitiktų keletos susimuszimų.

Liuosnoriai ant Pilipinų reikalauja, kad juos sugrąžintu namon, o tokių yra net 31,000, tai-gi net pusė kariaunos. Valdzia teisinasi, kad negaunanti transportinių laivų gabenimui jų Amerikon.

Vienas muzikantas isz 37 pėstininkų pulko pamilęs vieną pilipinietę pametė savo pulką ir perėjo prie pilipiniecių kaipo majoras ir muszė amerikonus. Vienam susimuszime tapė jisai sužeistas ir sugautas, už ką kariszkas sudas jį nudyjo ant suszaudymo, bet McKinley tają baudą permainė ant 99 metų kalėjimo.

Isz San Francisco pirm dviejų mėnesių iszplaukė garlaivis „California“ į Manilą su 8000 tonų szuvių ir pirm 15 dienų turėjo buti jau vietoje, o apie tai nieko negirdėti. Washingtono valdzios baimijasi, kad gabenamoji pilipinieciams laisvė nebutu nugarmėjusi ant jurių dugno.

Pietinė Aprika. Burai vis traukiasi tolyn į sziaurryczius o paskui juos seka anglai. Pas Machadodorp buvęs didelis muszis ir anglams tapo užduotas nemenkas smugis, kur pusė Bethel'o kareivių galą gavo su komendantu Dalvig, bet burai turėję trauktisi palikdami net kanuoles; bet patikrinanczių zinių apie tai nėra. Gen. Botha gindamasis traukia ant Lydenburgo, kurio pirma prezidentai Krugeris ir Stein į Nelspruit nusikraustė per 60 mylių nuo Portugalijos valdybų, kad reikale galėtu isztrukti isz anglų rankų. Gen. De Wet Oranijoi pasirodė netoli Winburgo. Komendantas Theron užpuolė ant Kilp River stacijos ir atėmė anglams visą trukį su 85 kareiviais. Grobį

iszkraustę trukį sudegino. Pas Winburgą anglai sugavo gen. Oliver su trimis sunais. Burai paleido visus anglus pasilikdami tiktai apicierus. Robertas iszleido proklamaciją priskaitydamas Transvaaliaus respubliką prie Anglijos valdybų.

Nors burai gana narsiai ir sumaniai pasirodo, bet viltis pergalėjimo anglų vis mažinasi, nes negalimu daiktu yra stengtis priesz deszimt kart skaitlingesnę kariauną. Jeigu priesz Angliją pakiltu karė Indijose ir Kinuose, tasyk viskas atsikreiptu į kitą pusę, bet iki sziol to dar nėra ir Anglija nuo to saugoja.

Burų pasiuntiniai dabar vieszi Petrapilėje ir matėsi su pacziu caru, kuris apgailėjo negalįs pagelbėti ir rodijęs santaiką padaryti dėlto, kad kiekvienos karės jisai neapkencziąs. Tai-gi narsus tėvynės apginėjai neteks savo szalies.

Rytinė Azija. Caras užmanė o Amerika pritarė, kad isz Pekino butu iszkraustyta kariauna, kas nustebino ypatingai Angliją isz tokios prietelystės caro su Amerika. Amerika iszsiuntinėjo tajį užmanymą kitoms vieszpatystėms ir laukia nuo jų atsakymo. Ar kitos vieszpatystės ant caro užmanymo sutiks, galima abejoti, nes tą caras greicziausiai dėl kitų prigavimo apskelbė. Anglijos laikraszcziai raszo, kad caras tokį užmanymą padavė tik todėli, kad laimėti laiką sutraukimui daugiaus kariaunos į Kinų pakraszczius, kur pakeliui yra 350,000 kareivių, ir kada toji kariauna bus ant Kinų rubeziaus, tada Maskolija netik su Kinais, bet ir kitoms vieszpatystėms elgsis saviszcai. Vokietija ir Austrija neiszmano ką daryti. Ciesorius Wilemas nori sau vienas saviszcai elgtis ir kinus pamokinti. Vienok jeigu amerikoni ir maskoliai isz Pekino isziskraustytu, turėtu tą pat ir

kiti daryti. Maskolija ir Amerika nurodo, kad tarybos su Kinų valdžia nėra galima greičiaus daryti, kol nebus vyriausieji valdonai šalies sostapilėje. Kas iš to išeis, pamatysim vėliaus.

Tarptautiszka kariauna užėmė galutinai ir ciesoriszka miestą dalį Pekine. Pagal nutarimą pasiuntinių ir kamandierių, pietinės šalies vartai tapo pavesti amerikony sargybai o kititreji japonams, kuriems teipgi tapo pavestas aprupinimas likusių rumuose urėdninkų irtarnų.

Paskutinios žinios pranesza apie žiaurius pasielgimus tarptautiszkos kariaunos Kinuose, ypatingai maskolij. Traukiant ant Pekino visa valė tapo duota kareiviams ir tiejie pasielgė kuomi žvėriszkiausiai, plėszė, degino ir žudė, kas jiems po ranka pakliuvo. Gyventojus szaudė vietoje celių, moteris, klupszczias meldžianczias susimylimo, su szėudyklių kulbėmis muszė o vaikus ant durtuvų smaigė. Korespondentai apraszo pasielgimą kareivių kuomi žvėriszkiausiai, ant kovyresniejie nusidavė spangi esanti.

Japonija nusiuntė dalį savo kariaunos į Amoy, provincijoi Foo-Kien, nežiurėdama pasiprieszinimo kitų vieszpatyszczijų pasiuntinių. Anglija teipgi nusiuntė vieną kariszka laivą, Vokietija dar nesiuntė, bet žiurės, jeigu Japonija iszten nesikraustys, tai ir jingabens tenais savo kariaunos dalį. Vokietijos dumezčiai spėja, kad Japonija su Anglija susitarusios yra užimti, Anglija Yangtse pakalnę, o Japonija Amoy su apielinke.

Susimuszimų tarptautiszkos kariaunos su kiniecziais neatsitiko, apart susimuszimo su maskoliais Mandziurijoi. Kiniecziai rodosi nedrysta užpulti ant europėjiszkų velnių, kad jus iszguiti isz savo kraszto. Mat visuose susimuszimuose

europiecziai kinieczius vis pergalėjo. Vienos žinios pranesza, buk susineszimo linija nuo pamario į Pekiną tapusi perkirsta, nes nepareina žinių, kitos vėl pranesza, kad kiniecziai taisosi užpulti ant Tientsin.

Japonijos ministerių pirmsėdis iszsitareš, kad iki sziol dar nei gercs pradžios nebuvo Europos vieszpatyszczėms darbuotis Kinuose ir jos turi labai saugios buti, kad neprapultu vilnise Kinų tautos. Vienas amerikonas vėl pranesza, kad Kinai per dabartinę karę susiorganizuos ir su jeis kariauti jokia pavieni vieszpatyszczė neįstengs. Dabar Kinų valdžios (gubernatoriai arba vice-karaliukai) rupinasi tik tai supjudyti Europos vieszpatyszczes, ir kada tos pradės tarp savęs kautis, Kinai gali visas nužavinti.

Balkanų Pussalis. Dideli nesutikimai užgimė tarp Bulgarijai ir Rumunijos. Mat Rumunijos revoliucionieriai gavo Bulgarijoi prieglaudą ir Sofijoi įsitaisė sėdenę. Rumunijos valdžia pareikalavo, kad Bulgarijos valdžia juos iszvaikytų, ko toji nedaro ir prie to ją priversti Rumunija nori net su ginklais, taigi per karę. Rumunijoi tapo daugelis susirinkimų nulaikyta ir visuose apsireiszė geismas karės. Visus bulgarus isz Rumunijos valdžia varo laukan. Mat rumunai labai įpykę ant bulgarų už tai, kad jie gelbėjo jiems 1877 m. įgyti patvaldyszczę, o tiejie dabar kovoja jų neprietelius.

Dalis darbu.

Johnstown, Pa. Czion tapo sustabdyta ant nepaskirto laiko deginimas kokso dėlei per didelio isztekliaus, kur 450 darbininkų liko be darbo.

Chicago, Ill. 400

sustraikavusių plumberių vėl sugryžo prie darbo ant senųjų algų.

Ashlant, Pa. Szioje apielinkėje dirba kasyklose visas szeszias dienas pilnai.

Pottstown, Pa. Vietinės vinių liejinyczios po ilgo nedirbimo vėl pradėjo dirbti ir 600 darbininkų gavo darbą.

Anderson, Ind. American Rod & Nail Mill tapo uždarytos ant nepasklrto laiko ir 980 darbininkų liko be darbo.

Moosic, Pa. Hillside kasyklos, prigulinezios Erie gelzkelio kompanijai, nedirbė nuo Geguzio mėn. 1897 m. vėl pradėjo dirbti ir 550 darbininkų gavo darbą.

Fall River, Mass. Medvilnės iszdarbių savininkai apgarsino, kad nuo 17 Rugsėjo numazins visiems darbininkams algas ant 12½% dėlei per didelio zoposto iszdarbių.

Cleveland, Ohio. 600 gelezies krovėjų isz laivų ant Erie gelzkelio sustraikavo dėlto, kad kompanija norėjo pailginti darbą be pakėlimo algos.

New York. 6 mėnesius tėsesis cigarų darbininkų straiakas pasibaigė ir abi szalys susitaikė ant nutarimo taikos szudziių.

Rankin, Pa. American Steel & Wire Co. gelezies pabirkas nuo ilgo laiko nedirbės vėl pradėjo dirbti ir į 1000 darbininkų gavo darbą.

Clifton, W. Va. Nauja draugyszczė po vardu Tomkins Coal & Mfg. Co. rengia czion naujas kasyklas, kur 500 darbininkų gaus darbą.

Hazleton, Pa. Kasyklų savininkai nedavė jokio atsakymo kalnakasiams ir laikas paskirtas pasibaigs sziaz sanvaite. Jeigu kasyklų savininkai niekame neprisilenks ant darbininkų reikalavimų, tai ateinanzia sanvaite gal jau straiukuoti 150,000 darbininkų.

Kompanijos garsina vienok,

kad straiukuoti nori tik ketvirtdalis darbininkų, nors pagal organizaciją tik ketvirtdalis darbininkų nenorėtu straiukuoti, bet iszkilus straiukui, straiuos ir neprigulinti prie kalnakasių organizacijos.

— Kanadoje, Pacific gelzkelio darbininkų straiakas jau pasibaigė ant nenaudos straiakerių.

— Missouri valstijoi visose kasyklose gelzkelio kmpanijos Big Four pakėlė darbininkams algas ant 10%.

Isz Amerikos.

Didžiausia kanuolė.

Bethlehem, Pa. vietinėje plieno liejinyczioje tapo nulietakonuolė, turinti 18 colijų skylę, taigi pusantros pėdos. Sunkumas tos kanuolės yra 18,000 svarų ant colio. Szuvis tos kanuolės sveria tik 2000 svarų, parako tame szuvyje yra tik 300 svarų; kulka lekia sekundoje 2000 pėdų. Kaip toli tokia kanuolė siekia, nežinia, bet apie pustreczios lietuviszkos mylios vis sieks, nes 16 colijų kanuolės siekia per dvi myles. Mėginimas nusisekė gerai prie kariszczų virszininkų. Taigi Amerika jau pralenkė Europos kanuolių liejikus.

Teiptaikę.

Philadelphijo tapo pagautas italas Bartolomeo Ruello, kuris dirbo netikrus pinigus, sidabrinus, auksinius ir popierinius. Per 15 metų jisai iszleido daugiau kaip \$200,000. Jis pats savo darytu pinigų neplatino, bet juos parduodavo kitiems už pusę prekės. Dabar sugavus vieną pinigų platintoja, tasai iszdavė visą paslaptį.

40 metų dega kasyklos.

Netoli Allentown, Pa. kasyklos Summit Hill jau nuo 40 metų pamažu sau dega ir užgesinti nepasisekė, nors kompanija Lehigh Coal &

Navigation Co. įsikasztavo per \$1,000,000 dolerių.

Jaunikis pabėgo.

Marinette, Wis. viena mergina įsimylėjo į vaikina, kuris vienok provijo juokus iš merginos. Mergina be jaunikio negalėjo rimti ir tasai neva ketindamas apsivesti išžemė net laisnius, vienok ant szliubo neatėjo ir dingo be bėdsakos. Mergina nesulaukusi savo numylėtinio aszarodama nuėjo statei pas pavieto sekretorių klausdama, ar tasai nematė jos jaunikio ir tam atsakius, nuėjo pas szerefą, kad tasai sujieszkotų pabėgusį jaunikį.

Oralaivis tikėjimo apeigose.

Columbus, Ohio, italiszkoi parapijoi szv. Jono kriksztytojo apvaikszciojo szventę palaiminto Agnostino Novello Sicilijos užtarytojo. Po didelėi parodai po miestą su muzika prie didžio skaitliaus susirinkusių didžiausiame tykume paleido oralaiivį atsiminimui kelionės į dangų duszios palaiminto užtarytojo.

Szokiai bažnyčioje.

Chicagoje kun. J. L. Jones, klebonas bažnyczios Visų Duszių, kuri yra ant Oakwood Boulevard ir Langley Ave. atėjo ant persitikrinimo, kad szokis yra teipgi įrankiu iszganymo duszios ir dėlto įvedė į savo bažnyczią szokius vakarais prie orkestros muzikos, į kurią vale kiekvienam žmogui ateiti užsimokant 25 ct. įžengos ir ant Dievo garbės bei iszganymo savo duszios paszokti. Szitas naujas budas pradzioje bus gana naudingas kunigo kiszeniui.

— Brooklyn, N. Y. liuteroniszkas kun. Jubelt įsitaisė bažnyczią ant vandens, kadangi vasaros karsztyje murinėje arba medinėje bažnyčioje žmonės per daug nuvargsta. Laike dievmaldystės garlavis plaukioja szian ir ten Hudson'o upe, o kurie nenor klau-

syti kunigo koznijimų, tie ant virszaus susėdę linksmi praleidžia laiką. Gelžkelių vagonuose teipgi yra įrengtų bažnyčių.

Akuszerką norėjo pakarti.

Gilman, Ill. akuszerka G. W. Wright gelbėdavo nuo meilės nelaimių merginas ir kelintai priskubindavo myrį, o kad nepatirtų valdzia apie tai, mirusias laidodavo slaptu. Galiausiai dabar iszkilo viskas į aiksztę ir vieną slaptai palaidotą užtiko valdzia ir iszkasė. Pasklidus gandui apie tai, atėjo apie 300 žmonių į akuszerkos namus ir norėjo tuoj pakarti. Akuszerka gynėsi su savo tarnais szaudydami isz revolverių. Minia negalėdama jos paimiti, uždegė namą į iszvisų pusių į jį szaudė ir pas kui visus sužeistus policija nusigabeno ir žmonės iszskirstė, bet ant rytojaus nuėję į rotuszę reikalavo jos iszdavimo pakarti. Valdžia prieszinosi ir susirinkusieji už tai su akmenais iszdaužė rotuszės langus. Szerifas su akuszerka slaptai buvo iszvaziavęs į kitą miestą.

Amerikos didmiesčiai.

Pagal žmonių suskaitymą Berželio mėnesyje New Yorkas turi gyventojų 3,437,202 szkaitant sykiu ir Brooklyną, Chicago 1,698,575, Philadelphia 1,293,697, St. Louis 575,238, Cleveland 381,768, Buffalo 352,219, Cincinnati 325,902, Milwaukee 285,315, Washington 287,718, ir daugelis kitų isz didesnių miestų pasidaugino su desėtkais tukstančių gyventojų. Wilkes-Barre pasidaugino ant 14,003 ir dabar viso gyventojų turi 51,721. Kiek Plymouth'e gyventojų ir ant kiek pasidaugino, Washingtono valdzios dar nepagarsino.

Nelaimės.

Pas Hatfield, Pa. nuo Bethlehem ant Philadelphios Rea-

ding'o gelžkelio susimuszė ekskursijos trukis su pieno trukiu, į kurio užpakalį atsimuszė ekskursinis. 13 žmonių tapo užmuszta, o per 60 sužeista.

Akron, Ohio. vieno elektriszko strytkario sugedo įtaisos ir bevažiuojant iszsimuszė isz po apaczios karo liepsna. Keleiviai nuo to persigando ir szoko laukan isz karo; vienas bezszokdamas atsimuszė priesz stulpą ir persiskėlė makaulę, ir tuoj numirė; 3 sužeisti tapo.

Kaukauna, Wis. Henry Quady su savo moteriszke ir 4 vaikais norėjo persikelti į kitą pusę upės. Atplaukus į vidurį upės valtis apsvirtė moteriszkę su 3 vaikais prigėrė. Tėvas su viena 12 metų mergaite iszsigelbėjo.

Isz Quincy, Ill. iszplaukus garlaviiui ant Mississippi upės trenkė į garlavį perkunas; 3 žmones apdegino, 10 užgluszijo isz kurių viens isz proto iszėjo.

Besirengiantiems aplankyti Paryžiaus parodą.

Nors ir visasvietinė paroda tapo atidaryta per velykas, bet visgi liko da nuo szios dienos 2½ mėn. iki uždarymui parodos*). O jeigu atsimyt, kad pirmutiniuose dviejuose mėnesiuose paroda da, ne buvo įrengta, tai bus aiszku, kad da yra užtėktinai laiko atsilankymui ant parodos. Be to paskutiniam laike daug parankiau keliauti į Paryžių, ne kaip pradzioj, viena dėlto, kad Liepos ir Rugszpjucio mėn. prigul prie karszciausių vasaros mėn. ir tame laike paprastai paryziecziai apleidžia Paryžių ir apsigyvena vasariuose gyvenimuose, sziam laike grudziasi daug svieto, oras pilnas dulkių, troszku, daug-

mas vaikszcioja apleipę, nuilbę. Dagi pats „batiuszkacaras“, didelis prancuzų bicziulis, kaip raszo kiti laikraszciai, atidėjęs aplankymą Paryžiaus parodos ant Rugszjo mėn. Taigi sakau vėlu dener.

Svarbesnis jau yra dalykas kasztai kelionės ir užsilaikyimas Paryžiuje. Gyvenantieji Amerikoje žinos, kiek kasztuoja kelionė iki Anglijai. Nuo Londono iki Paryžiui bilietas 3-czios kliasos kasztuos apie \$5,00 o gal pigiau, nes kitos kompanijos dėlei Paryžiaus parodos yra numazinusios kelionės prekes. Kelionė tiesiog ant Prancuzijos link gal, kasztuotų da pigiau, ne kaip per Angliją. Bet ar sziaip keliaut, ar teip tai visgi kelionė kasztuotu ne mažai pinigų, ir pas mus nēr tokių piniguczių kurie galėtų aukauti tiek pinigų ant to dalyko, juo kad kits isz tos kelionės gal turēt tik mažą naudą. Dėlto vieninteliai keliauti dėl tos parodos daugumui neverta.

Bet yra daug žmonių Amerikoje kurie rengiasi gryžti arba atsilankyti į Lietuvą; tokiems tai ir parankiausia būtų pasinaudoti isz szios progos ir važiuojant į Lietuvą užsukti į Paryžių. Kelionė nuo Paryžiaus iki Lietuvos rubežiui kasztuotų apie \$17-20,00 važiuojant 3czia kliasą*).

Užlaikymas ir vieta Paryžiuje kasztuoja neteip brangiai, kaip girdėt kalbant ir garsinant. Sztai brosziuroje „L' Exposition pour tour" parbaigoj tarp praktiszky nurodymų yra paminėta, kad užlaikymas ir vieta Paryžiuje kasztuoja 12-15 fr. ant dienos. Tiesa nesirenkant vietos apsigyvenimui ir valgiui sunku iszmisti pigiai, bet galima užsilaikyti Paryžiuje už 6 fr. ant dienos, o gal da ir pi-

*) Vokietijoje važiuojama kipgi 4-ta klias, kuri kasztuoja 2 syk pigiau, ne kaip 3czia.

*) officialiszkai paroda turi but uždaryta 5 d. Lapkriczio.

giau. Vieszbucziai, ką yra netoli parodos ir ne toli gelžkel-dvurių yra sulyginant daug brangesni ne kaip kitose vietose, teipgi brangesnis yra gyvenimas dideliuose, puikiuose vieszbucziuose, ir puikesnėse miesto dalise (quartier). Toliau nuo parodos galima gauti kambarį už 2 fr. arba už 1½ fr. Prie prastesnių ir nebrangių miesto dalių priguli Quartier latin, kur gyvena teipgi ir pora lietuvių. Da geriau yra pasirinkti sau vietą netoli nuo upės Senos, kadangi paupiais yra įtaisyta paroda, o komunikacija upe yra labai pigi ir lengva. Užlaikymas, (valgis) Paryžiuje gal kasztuot 3¼—4 fr. ant dienos. Pietus arba vakariene galima pavalgyt už 1½ fr. Kas yra praktiskas žmogus gal galėtų ir namuose sau pasitiekti sziokį tokį užkandį ir gal galėtų da pigiau užsilaikyti. Teipgi galima yra 2—ms apsigyventi viename kambaryje, o tuomet teipgi ant kiekvieno pultų mažesnė prekė už vietą.

Keliauti į Paryžių geriausia būtų ne vienam, bet keliems susitarus. Da geriausia būtų, kad tarpe keliaujančių būtų koks inteligentas, o ypatingai toks ką nors kiek pažįsta prancuziską kalbą. Ant pagelbos Paryžiaus lietuvių prie aplankymo parodos daug ką pasitikėt negalima, nes jie yra užimti savo reikalais ir tik nedelioms turi daugiau laisvo laiko. Iš jų tik viens p. Ž. turi daugiau laiko, bet jis ketino iszkeliaut isz Paryžiaus.

Ar daug gali but naudos isz aplankymo Paryžiaus, tai priguli nuo to, ar lankytojas yra kiek apsiszvietęs, ar jis nori apsiszviesti ir ar yra kam suteikti reikalingus paaiskinimus. Kas moka prancuziską kalbą, tas nereikalauja vadovo, užtenka tokiam nusipirkti tam tikrą knygą, kurioje yra visoki paaiskinimai kas link parodos. Kas nemoka prancu-

ziskai tam sunkiau yra su nauda lankyti parodą juo jeigu jis yra mažai apsiszvietęs. Galima tikėtis, kad Rugsėjo mėn., arba bent priesz uždarymą parodos, vis bus kas nors isz lietuvių-inteligentų, mokanczių prancuziską kalbą ir tuomet galės buti vadovu prie apžiurėjimo parodos. Kad apsipazinti su visasvietine paroda nors pavirsiuom reikia buti Paryžiuje bent 2 nedėlias.

Ant pabaigos asz velycziau norintiems keliauti į Paryžių susirasyti su „Vienybės Lietuvninkų“ redakcija, kuri bent pradziai gali duoti pageidaujama patarime, adresus ir tt. 17. VIII 1900 m.

Daumantas.

VYRAI! ar neatsitiko kam pamatyti Teisybę?

— Ar nematei prieteluk kartais Teisybės? — paklause sykį manęs vienas nepažystamas senelis.

— Kokios teisybės? — nusistebėjęs užklausiau.

— Paprastos Teisybės — aiskino man senelis. — Visur jos jieszkau ir niekur nerandu. Matai prieteluk, asz esmi senas zokonykas isz tolymų krasztų, isz tolymų žemių. Vieną sykį man karsztai besimeldziant atlékė angėlas (anionas) ir pasakė: „Antanai, sako, gana bus tau melstis, eik pajieszkoti Teisybės. Danguje jos pasigedo, kas zin kur rapuolė. Vienas angėlas matęs, kaip ji isz dangaus nulėkus ant žemės. Delto szventas Petras atsiuntė mane pas tave, kad tu sujieszkotum Teisybę ir jai pasakytum, kad ji pasiskubintu į dangų, nes ji tenai reikalinga. Mat kitasyk tai kas diena vis į dangų įzengdavo po naują szventą, o mus amžiuje visai szventieji iszsibai-gė, nes ant žemės visi žmonės szelmiai pastojo, delto danguje szventieji padarė krivu-

lę ir nori iszbarti Teisybę, kad ji ant žemės teip mažai tesirupina”.

— Pasakęs tuos žodžius, angėlas nulėkė vėleik į debesius, o asz vargszas pasiėmęs sziokius tokius makatus leidausi visur jieszkoti teisybės. Iszvažinė-jau kelių kelius, iszplaukinė-jau jurių jures, klausinė-jau kožno žmogaus, kokį tik sutikau; nieks ir niekur nematęs Teisybės. Tik vienas man parodyjo keliauti į Lietuvą.

„Tenai, sako, žemė esanti szventa, tenai žmonės dievo-baimingi, kunigėliai dar dievo-baimingesni, o jau davatkos tai kuo nuodievobaimingiausios. Tenai tu tikrai rasi Teisybę”. Paklausiau to žmogaus, atkeliavau į jusų krasztą. Su dideliu vargu ir Dievo pagelba perėjau rubėzių ir pasijutau szventai Žemaitijoj. Priėjau vieną bažnytkiemį, jau užmirsau kaip jį vadina, ir priėjus prie vienų namėlių, žiurių, — prie sienos prikaltas koks ten burliokiskas paraszas. Vienas vaikisczias man pasakė, kad ten paraszta žodis „Szpitolė”. Asz mislyjau, kad jus szpitolės, tai tokios kaip ir visam sviete, tiktai vieni seneliai ir senelės gyvena ir isz iszmaldų maitinasi. Ogi, brolau, žiuriu isz tos szpitolės iszeina keturi vyrai, kaip meszkinai, vidutinio amžiaus. Del Dievo szvento! mislyju sau, argi tie jau cziai dabar iszmaldoms gyvena.

— Argi jus szpitolninkai? — paklausiau asz tų vyrų.

— Teip, szpitolninkai — atsakė jie.

— Argi jus nesidrovit elgė-tauti, ar negalite dirbti? — užklausiau.

— Mes ir dirbame — atsakė.

— Kam jus dirbate?

— Prabaszczui, lyg nežinai?

— Na, tik į szpitolę priima senus pavargėlius žmones, o jus da jaunesni už mane? — užklausiau.

— Tu senuk turbut, esi isz

kito kraszto — atsakė jie man, — pas mus į szpitolę priima tik tokius, kurie gal kunigui bernauti, o senus visai laukan iszveja.

Na dabar ir gana! pamisly-jau sau; stato parapija namus del pasenusių neturtėlių, kuriuos kunigai iszveja, o patalpina tenai savo bernus. Vienok asz jų dar užklausiau: „Pasakykit man, vyrucziai, ar nematėt kur nors Teisybės?”

— Tai pasiklausk sztai trioboje davatkų, gal jos ir žino, mes nematėm — atsakė vienas.

Nuėjau į parodytą triobą, prasidariau duris, pamacziau ar 14 merginų, szokanczių kokių tai navatną szokį; palaukiau, kada jos pabaigė szokusios, užklausiau: „Mergaitės, ar neatsitiko jums kada nors matyti kur Teisybę?”

— Kokią teisybę? — užklausė jos manęs.

— Labai gražią mergaitę, pasakiau, ji turi dangiszką veidą, ant kaklo neszioja gintaro karielius, ant galvos rutų vainiką, ženklą nekaltybės, ji dievobaiminga, iszminga, miela, kaip lelėja, graži kaip pavasario auszra.

— Tai ji ne isz mus, tėvuk, kompanijos — atsakė viena davatka. — Gal but tu jieszkai tos, ką vakar vargamis-truos iki rytui kazoką szoko, užsidėjus stiklą degtinės ant galvos?

— Ne, — atsakiau — tai tenai szoko Goslybė, o Teisybė ne szoka, jos melynios akutės, kaip serbento vuogutės, gedisi tokių pasielgimų, ji meldziasi, o ne szoka, ji gelbsti vargdienius, ramina nusiminusius, laimina žmones ramios sauzinės, ji neužvydi kitam laimės.

— Palauk, palauk, senuk — atsakė kita davatka, — ar tai nebus toji tavo teisybė — tai Szliupo mokintinė? Nereikalaujame mes tokios teisybės, tuojaus ją su szluotomis isz mus bažnytkaimio iszvytumėm. Ana, andai, kunigas per pa-

mokslą sakė: „Saugokitės, sako, parėjusių amerikiečių, ką platina visokias netikusias teisybes, ką Szliupo mokslais užsikrėtę, tie szliupvaikiai tai kaip tikros piktos dvasios veida žmonės iš tikro kelio, mokina nepasninkauti, kad žmonės dšzios neturi, kad žmonės ir gyvuoliai — tai tikri broliai. Mat pats Szliupas sulaukęs ir sunų velniuką su ragucziais ir uodegaitė“. Eik pas kunigą, tai jis papasakos tau apie tais teisybes.

Ir pradėjo davatkos vėl tarp savęs czerakuot, visai jau į mane nežiurėdamos; viena pasakojo, kaip zakristijonas atsitupęs valė kunigo gaspadinei kurpes, o toji užsizergus jam ant sprando perjojo per visą kambarį; kita pasakojo, kad ji įsirasziusi į brostvą szv. Jurgio driganto, ir daug kitokių pasakų pasakojo ir erzėjo, bet asz nelaukiau pabaigos ir patyloms iszkiutinau laukan. Einu pas kunigą, gal pas szventą žmogų Teisybę vis surasiu. Nuėjęs, radau jį bežiurintį, kaip dobilus veža, pagarbines, kaip pridera krikszczioniui ir klausiu: „Ar nematėtė, tėveli, kur Teisybės? Visur jos jieszkau ir negaliu surasti.

— Kokios teisybės? — užklausė kunigas ruscziai į mane pažiurėjęs.

— Ogi tos, kuri gražiausia už visas gražiausias, kuri laimę suteiktu visam svietui, kad tiktai žmonės jos klausytu.

— Ar ji katalikė? — paklausė kunigas.

— O kaipgi, katalikė — atsakiau.

— O ant miszių kada davė?

— To tai, tėveli, nežinau, — atsakiau — bet ji tokia...

— Nereik mums svetimų dievų ir tokių teisybių — atkirto man kunigas ir nuėjo szalin.

Einu asz vėl per bažnytkiemį, praėjau pro davatkų namus; ten girdeėjau jau dainuo-

jant labai linksmą dainą. Eidams toliaus sutikau žandarą ir klausiu: „Žandarėli! pasakykit man ar nematėt kur yra Teisybė?

— Tegul tiktai asz ją kur užtėmysiu, tai tuo į Kalvariją nuvarysiu! — atkirto man žandaras. — Senei asz jos jieszkau, ji szneka ir mislyja ne teip, kaip valdžia liepia sznekėti ir mislyti, ji skaito lietuviszkas knygas, ji už pavargusius užstoja ir turtingus peikia, ji platina mokslą ir tiesą, už tokius tai darbus į Siberiją reik ją iszvaryti. Pamatysi, asz ją sugausiu, tai ji szio kraszto jau nematys daugiau. Bet kas tu per vienas, kad draugauji su teip neisztikimais, parodyk paszportą!

— Asz persigandęs szokau bėgti, žandaras mane vyt, bet asz nors senas, vienok perszokau per tvorą, įbėgau į krumus ir isztrukau.

— Na dabar ir gana! — mislyju sau isztrukęs nuo raudonsiulio. — Visi teip Lietuvą gyrė, o pasirodo, kad nė davatkos, nė kunigai nepažysta, nėi matė Teisybės, o valdžia tai visai jos neuzkenczia.

Isztrukęs nuo raudonsiulio pusėtinau priilsau, užėjau pas vieną ukininką praszytis nakvynės. Pernakvojau ir vėl klausiu: „Gaspadorėli, ar nematei kartais Teisybės?”

— Ogi pažiurėk, gal kur kamaroje po lova ir tyso — atsakė man ukininkas. — Bet asz nenorėjau nė eiti jau tenai jieszkoti.

Einu tolyn, priėjau prie didelio pabrinko, arti Kauno, ir einu į vidų. Matau, ten vienas storas dykaduonis sėdi atsisėdęs ir žiuri, kaip kiti dirba. Klausiu jo: „Priateluk! ar neatsitiko tau kur pamatyti Teisybę?”

— Kaip ji iszrodo? — užklausė storpilvis, turbūt pats pabrinkantas buvęs.

— O tai jauna szventa mergaitė, — atsakiau mandagiai,

bet paprastai lietuviszcai apsirėdžius, drabužiai namų darbo, ji turi meilų baltai raudoną veidą, tarp žmonių platiną laimę, gražų pasielgimą, suteikia pagelbą reikalaujantiems.

— Nereik man tokios! — atkirto pilvuzas. — Jeigu atsirastu tokia, tai tuo žandarams atiduocziau. O tu seni eik sau laukan isz mano pabrinko!

Ką darysi? Iszėjau. Prienu geležinkelį, sėdu į trukį, keliauju toliaus. Trukyje sėdėdams susimislyjau paklausti trukio tarno ir sakau: „Priateluk! tu visur važinėdamas gal kartais matei kur Teisybę?”

— Brolau! pas mus teisybės nerasi — gali nėi neįjieszkoti — atsakė man tarnas.

Iszlipau isz trukio, ir jau nežinau nė kur eiti, nėi ko klausti. Beeidamas vienok priėjau sudą, ir užėjęs paklausiau rasztininko, bet tasai stafei man atsakė: „Ką mes veiksime su tokiais niekais, mes apsieinam ir be jus teisybių“. Priesz piet buvau rasztinyczioje, bet tenai kaip tik paklausiau apie teisybę, tai ko į sprandą negavau. Vos spėjau iszbėgti. Ir sztai dabar pro tave, prieteliau, eidamas vėl klausiu: „Susimildamas, argi ir pas jus negirdėti nieko apie Teisybę?”

Prisipažystu, labai nusimaniau ir nežinojau, ką senukui pasakyti. Sykiu ir graudu ir drovu, kad pas mus nėra Teisybės, kad tiesos suraszytos knygoje, kad teisybė pas kožną ant galo liežuvio, bet kožnas darosi sau teisybę su kumszczia. Paskui pamislyjęs ir sakau seneliui: „Pas mus Teisybę vargei kur surasi; po burliokų jungu už teisybę valdžia veja žmones isz mus szalies, o neteisingus, judoszius apdovanoja kryžiais ir pinigais. Bet jeigu tau kunigai nepasakė kur Teisybė, tai eik tu pas gerą kunigų pažystamą, pas Szliupą į Ameriką, gal jis tau pasakys kur yra

Teisybė”.

Senukas pas mane dar pernakvojo, ir ant rytojaus iszkeliauvo į Ameriką. Dėlto prašycziau p. Szliupo man pasakyti, ar jau atvyko tasai senelis ir ar jau surado Teisybę?

P. S.

Stovis kasos

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Į p l a u k i m a i :

Pagal „Vienybės“ num. 32 buvo kasoje 371,31

Kuopos įmokėjo:

Boston, Mass. 6,80

Baltimore, Md. 2,65

Traverse City, Mich. 1,20

Chicago, Ill. 1,67

F. A. Mikolainis,
Thorp, Wis. 25

J. J. Rozokas,
E. St. Luois, Ill. 60

Labu \$384,48

I s z m o k ė j i m a i .

Centr. sekr. Damijonaiczio iszleidimai 5,39

J.J. Paukszcziai & Co.

už spaudą knygelės „Grovo Kyburgo kelionė Lietuvo“ ir kitus drukus 110,75

Markės ant laiszku 12

Labu \$116,26

Lieka kasoje \$268,22

A. Olszevskis.

Sunkybe militarizmo ir apginluoto pakajaus.

(Taša ir pabaiga.)

Žuvimai apicierų yra daug didesni, negu kareivių. Ant 100 užmusztų kareivių pripuola 4-6 apicierai.

Užmusztų kareivų pripuola vis vienas ant 4 suzeistų. Daugiausiai suzeidimų paeina nuo szaudyklių kulku. Vokiszkaiprancuziszkoje karėje buvo nuo szaudyklių kulku suzeidimų 9,400, o tiktai 500 nuo kanuolių kulku.

Suzeidimai nuo naujųjų szaudyklių yra daug sunkesni, negu nuo senųjų. Naujos kul-

kos yra apvilktos plienu arba nikeliu, viduryje-gi randasi szvinas. Artymam atokume tokia kulka viską drąsko kaip dinamitas, sutruszkina kaulus ir sudrasko visą kuną, jeigu szvinas perplėsžia plieninį apvilkimą, ką visados padaro prapėluojant smaigalį plieninio apvilkingo. Teip darė anglai kariaudami su muriniais ir indieciais.

Darbininkai pirmieji iszmėgino pasekmes naujųjų szauđyklių kulkų laike straikų.

Dr. Bruns, profesorius chirurgijos, kalbėdams apie pasekmes naujųjų kulkų, ant galo teip sako: „dėlei naujųjų szuvių chirurgija dėlei tokių sužeidimų nieko negelbsti. Nieko daugiau neatlieka, kaip nupjovimas sąnarių, jeigu sužeistasis dar nenumirė nuo nukėjimo kraujo“.

K a r i a u n a l a i k e p a k a j a u s .

Metas į metą eina žioklėn militarizmo tukstancziai jaunų žmonių, kurie laike 3 metų paaukėja visą savo sveikatą ant teip vadinamo vieszpatystės aukuro, arba už Dievą, karalių ir tėviszkę. Kada jaunas kareivis patenka į kazarmus, turi prisipratinti prie naujo bjauraus gyvenimo, turi iszsižadėti savęs ir persiimti kariszka dvasė, mokintis žudyti. Pirmuose mėnesiuose atsilieka pirmieji pamokinimai; rekruto antausiai turi atlaikyti keliolika deszimtų kumszczių. Visas kariszkas mokslas remiasi ant to: isz karto užgluszyti, iszbailinti, iszrauti su szaknimis visoki žmoniszku. Tokia permaina gyvenimo, bjaurus su juomi pasielgimas, supustyja jauną žmogų ant visados. Žinote patys, kaip mūsų brolių daugumas sugryžta isz kariumenės prisigėrę maskoliszko raugo ir visur giria carą, rodosi už tai, kad anas atėmė jam sveikatą, protą ir padarė galvažudžiu, nės valdonai prisaikindami jaunus kareivius, prisako, kad

reikale neturi gailėtis savo giminių ir nėi tėvų! Gailestis ima žiurint ant tų vargszų, kurie beldžiasi isz kampo į kampą, žiurėdami baimingai, kad neužkliuti ant kokio perdėtinio. Pirmuose mėnesiuose atsitinka daugiausiai patžudyszčių, kur jauni kareiviai negalėdami pakelti perdėtinių žvėriszkumo, pasidaro sau galą. Vokietijoi nuo 1882 iki 1892 metų nusizudė 2353 kareiviai. Austrijoi, pagal Dr. Rosenfeld'ą, kas metas nusizudanczių yra po 400. Nuo 1870 iki 1892 metų buvo patnusizudžiusių kareivių net 7450. Pagal naujas rodykles nusizudė 1890 m. 50 kareivių, nenorėdami žudyti savo sanbrolių laike straikų; 1898 m. tokių buvo 101. Toly tokie vis daugiausiai dar. Pabėgusių isz kariaunos (Austrijoi) 1880 m. buvo 475 kareivių ir 1888 m. pasidaugino pabėgėliai ant 1279, neskaitant tų, ką pabėgo reikiant stoti kariaunon. Patžudystės nepaeina isz gero, bet tik tai isz nepakeltino žvėriszko pasielgimo vyresniųjų.

Nors yra užginta muszimas kareivių, vienok praktikoje antausių skaldymas yra paprastu, ką rodo ausų ligos.

Kareivis yra pavestas saualei perdėtinių. Kareivis gal pasiguosti žodžiu, bet tai yralabai pavojingas kelias, ir baigiasi paprastai nubaudimu ne kaltojo, bet skundiko. Pasiguodžiatis niekad negal rasti teisybės, nes turi eiti paskirtu keliu; pirmiausiai turi guostis pirmamjam savo perdėtiniui o paskui augsztesniems. Vieną kartą ant metų gal pasiguosti kareivis statei pulkaunykui laike vasarinės parodos, nesilaikant urėdiszko kelio. Tą darantis turi gerai apsižiurėti, nes po parodai vėl viskas gryžta į senas vėzes, kareivis vėl yra pasmerktas ant persekiojimų. Pulkaunykas toli, o kapralas (pirmasis perdėtinis) arti.

Gyvenimas kazarmėse dėl kareivio yra baisiausia nelaimė. Kazarmėse turi jį visados rankose kapralas, feldvebelis ir žemesnysis apicieras. Per visus dienas kareivis turi trusztis; valyti mandierą, iszkimszti sziaudinį kad turėtu atsakantį ilgumą, tepti skurą, szauđyklę ir t.t. Didžiausia nelaimė dėl kareivio yra apsilankymai genarolų, kunigaikszczių ir kitų, ir peržvalgos. Tada per 3 dienas pirm atsilankymo visi kareiviai turi valytis, kad viskas žvilgėtu. Net tupyklas uždaro per pora dienų pirm atsilankymo, kad nesmirdėtu genarolui ir butu czystos. Isz magazynų iszima naujas mandieras. Virėjus (kukorius) apvelka su czystais drabužiais, o nepasivelkanczius ir negražiai iszveizinczius uždaro net kalėjinė, laike atsilankymų ar peržvalgų. Galiausiai ateina laukiamoji diena peržvalgos: perdėtinis užtėmys ant kurio dulkę ar plėmuką, rėkia kiek iszgalėdams, kad kareiviai purvini kaip kiaulės.

Po didžiųjų peržvalgų viskas gryžta į senaises vėzes. Praleidus dideises eina mažosios peržvalgos: feltvebelis peržiuri apatinius drabužius, kapralas durtuvus, ar gana smailus, gefreiteris vamzdžius, ir teip nuolatos nepabaigtinai. Szitiejie perdėtiniai visados atranda ką „negerai“ pas skurdžių kareivių ir baudžia kiekvienas saviszkai.

Atliekamam laike nuo apsilankymų, peržvalgų ir mazgavimo grindų, atsilieka kariszkas lavinimas kareivio, kuris stovi žemiaus kritikos. Visas tasai lavinimas remiasi ant to, kad mokina kareivi daryti visokius mėginimus kaip kovoti neva ir eiti eilėje, bet nemokina jo, kaip turėtu užsilaikyti karėje. Visas tas lavinimas yra tik dėlto, kad laike parodos kareivis turėtu gerą iszveizėjimą, eitu lygiu žingsniu, tryptu smarkiai kojoms ir t.t. Per

dienų dienas mokina makaluoti su szauđykle ir pamokinimui szauti atlieka labai mažai laiko. Visas lavinimas yra dėlto, kad pulkaunykas arba genarolas turėtu džiaugsmą isz gero iszveizėjimo savo pulko. Jeigu nenusisekė paroda, tada nauja nelaimė kareiviams! Valandų valandas vaiko juos po kazarmų kiemą „pirmyn“, „atgal“, „augsztyt“ ir „žemyn“ mankytis smiltise arba purvyne su tik tai ką iszvalytomis mandieromis.

Kad atmesti visas parodas, apsilankymus, sargybas, valymasi, tai dėl „tikro“ kariszko pasimokinimo atliks vos pora mėnesių. Tujų kelių vasarinių mėnesių kareivis laukia su iszsiilgimu. Revijos dėl kareivių yra szimta kart mielesnės, negu jų stumdymas po kazarmus.

Nereiklingu ir kenkencziu net daiktu yra teip-gi sargyba. Dieną ir naktį sergsti tulus namus, kurių nieks neiszvogs. Apart to yra daugybė „garbės sargybų“ visai nereikalingų. Tokie dalykai prigul policijai o ne kareiviams.

Kaip matoma isz virszui paduoto apraszymo, tai kareiviu buti, kiekvienas žmogus turėtu laikyti už pažeminimą savęs, už apsunkinimą draugijos, o vienok sziaudieninis militarizmas, teip žiaurus, yra apsukęs milijonų žmonių smegenis, ir jie laiko net už garbę, tą žiauriausią instituciją, paremtą ant jų paczių neiszmanymo. Kol žmonės garbys vieszpaczius ir aukaus jiems savo sveikatą ir turtą, tol nenustos gozimas nekalto kraujo, tol neisznyks vergija. Kas tur protą, tegul iszmano!

Ar-gi nepagelbesim?

Pagal atsiszaukimą į tautiecius p. L. Eremino isz New Yorko su praneszimu, kad „Mildos Giesmininkų Draugystė“ turi surinkusi 65 dai-

nas, kurios yra jau parengtos spaudinti, negaliu isztyleti. Man tos visos dainos yra pažystamos, kurias dainuoja „Mildos“ dainininkai, ir vertos yra, kad veikiausiai atsirastu žmonių rankose atspaudinant jas.

Czion paminėsiu tikrai apie dainas „Saulėlė teka“ ir „Sunau, sugryžk į tėvynę“ maiszytam chorui. Jos yra sudėtos nuo C. M. von Weber, lietuviszkai-gi verstos p. Malevskio. Nors netruksta visokių gražių dainų lietuviszkų, tačiau paminėtos yra vertos teip-gi dainavimo dėlei turinio kaip ir melodijos. Dainos pas kiekvieną tautą yra pirmose eilėse, dėlto mūsų lietuvių prideryste yra paszelpti iszleidimą dainų, kurios yra brangiausiu turtu dėlei kiekvieno žmogaus, nes vargu atrasi tokį, kuris mielai neklausytu gražios dainos. Dar ir dabar rodosi girdžiu melodiją bei žodžius „Mildos Giesmininkų“ koncerto isz 8 dienos Vasario 1896 m., kur uždainavus maiszytam chorui ir pritariant muzikai „Sugryžk sunau į tėvynę“, kuri tai daina kad skambėtu kiekvieno ausise bei lupose. Man rodosi butu neproszalį paimti T.M.D. iszleidimą tųjų dainų? Visi dainininkai ir dainų mylėtojai teip-gi prisidėkite, nes tuomi paskubinsite iszleidimą dainų, kurių jug teip neatbutinai mums reikia ir pasitikiu, kad garbus tautiečiai ne praleis pro ausis szitą atsiliepimą, bet jį paszelps. Asz-gi ant minėtų dainų teip-gi paskiriu \$1,00 prenumeratai. Kas daugiau?

Tesėkit broliai, mes jums padėsim

Igyti tiesą lygią kitiems;
Trusim, kovosim, kiek tik galėsim,

Kol iszkovosim laimę visiems!

M. Ambrazeviczius
180 Ferry str.

Newark, N. J.

Kareivio laiszkas.

Neesant czion lietuvių, nieko apie juos negaliu raszyti, bet sztai paraszysiu apie tai, ką regėjau ir girdėjau nors dar neilgoje mano kariszkoje tarnystėje. Mano pulko kapitonas yra žuvėda (szvedas), jis man pasakojo apie lietuvius žinąs isz istorijos, bet asabiszkai iki sziol su lietuviais nesusitikęs, nors yra 42 metų senas ir 28 metai esąs Amerikos kariaunoje. Isz manęs jis yra gana užganėdintas rodos, ir mudu gana tankiai pasisznekame. Jo pravardė yra Jonas A. Lundeen. Teip-gi mūsų vyriausis apicieras ir-gi žino apie lietuvius isz moksliszkos istorijos; szitojo pravardė yra August Bauman, bene vokiety. Su juomi teip-gi draugiszka pasikalbu. Prasti kareiviai apie Lietuvą ir lietuvius nieko nežino. Rugpjuczio 21 d. susirgau ir turėjau vykti į ligonbutį, kur iszgulėjau 5 dienas. Treczioje dienoje atėjo daktaras ir klausė kaip jaučiuosi. Atsakiau, kad negeriausiai ir jis atsakė: „gailu butu tave prarasti, nes tik tave vieną turime lietuvių mūsų baterijai“. Pagerėjus nuslinkau į kariszką knygyną ir besiknisdamas po knygas užtikau Tilžę (Tilsit), kur 1807 m. 25 Berželio Nepoleonas I, Prusų karalius ir caras darė paliaubas didėsės karės. Toje istorijai yra apraszta daugelis szalių bei tautų ir teip-gi Lietuva. Bet baigos tos istorijas nėra, ji tęsiasi kitoje knygoje, kurios czion vienok nėra. Tos knygos vardas „The Century Magazin“ New York.

W. M. Sabonis

Fort Greblė

Dutch Island, R. I.

Isz visur.

Amerikos pasiuntinys isz Berlyno pranesza, kad nieks isz amerikų nekeliautų Vokietijon be paszporto, nes vo-

kiszka policija isz baimės anarchistų sekioja paskui kiekvieną svetimszalį ir neturinczius paszporto aresztavoja. — Nuo užmuzimo Italijos karaliaus isz Vokietijos tapė iszvaryta 186 svetimszaliai, daugiau kaip 100 italų.

Italijos karalienė, naszlė, buvo sudėjusi maldele už savo velionį vyrą, karalių, kurią patvirtino Cremonos arcivyskupas, ir iszdalino tarp gyventojų Toks karalienės darbas nepatiko popiežiui ir jisai tokį darbą paniekino. Tokis vėl popiežiaus darbas nepatiko žmorėms ir tiejie dabar kelia demonstracijas priesz popiežių ir tulus kunigus, kad vietomis net policija turėjo buti padauginta, kad apsergėti juos nuo įnirszusių žmonių.

Karalžudis Bresci, kuris nuszoė Italijos karalių, tapo apsudytas ant viso amžiaus sunkaus kalėjimo. Per pirmus 5 mėnesius duos jam tik duonos ir vandens tamsiame kambarėlyje 2—3 keturkampių metrų didumo, paskiaus perves į kitą kambarį ant 10 metrų. Jis negaus jokio darbo, nevale rukti, nei skaityti, pasivaikszioti galės tik 3 valandas ant paros siaurame taške tarp augsztų murų. Iki sziol 10 metų neisztrivojo nei vienas prasikaltelis tokio kalėjimo.

Vokietija iki sziol neturi Panteono laidojimui karalių. Berlyne dabar kilo užmanymas tokį pastatyti net už 20,000,000 markių, surenkant tuos pinigus per lioteriją nuo skurdžių žmonių isz didesnės dalies.

Belgijai ir Olandijai nekenlimas anglų auga vis didyn, dėlei žiaurių anglų pasielgimų pietinėje Aprikoje su nekaltais žmonėmis. Paskalas eina, buk neužilgio busenti pietaprikoniszka vakariene. Anglai,

kad praszalinti nuo žmonių persekiojimų, pasiduoda už amerikonus ir neszioja amerikoniszkus ženklus.

Austrijos valdžia pareikalavo nuo Anglijos atlyginimo dėl 56 kroatų, kurie tapė iszvaryti isz Transvaaliaus, turėdami palikti visus savo turtelius.

Italijai, mieste Carrara, sugautas tapęs vienas anarchistas, kurio mieriu buvę nužudyti ir dabartinį karalių Viktorą Emanuelių III.

Vokietija ant visokių kasztų gabenimo kariaunos į Kinus, jau iszleido net 100,000,000 markių, o kur dar galas?

Susirinkimai

Wilkes-Barre, Pa. T. M. D. kuopos susirinkimas bus 9 d. Rugsėjo, namuose p. E. Baziliaus, 24 Dodson Lane, ant 7 val. vakare.

Plymouth, Pa. T. M. D. kuopos susirinkimas bus 9 d. Rugsėjo ant 7 val. vakare „Vienybės“ redakcijoje.

Newark, N. J. „Tėv. Myl. Draugystės“ kuopa laikys susirinkimą 9 dieną Rugsėjo, 2 adyną po pietų, po num. 31 Broome str. Malonėkite visi susirinkti, nes bus daug svarbių nutarimų ir iszdalysime naujas knygas.

Komitetas.

„Vienybės“ redakcijai gaudamos szios knygos:

Dzukiszkos dainos	75 c.
Tvanas, H. Sienkevicziaus	80 c.
Rankvedis senoviszkos istorijos I ir II knyga po	40 c.
Lietuviszkas Albumas su istoriskomis vietomis	50 c.
Katalikų bažnyčia ir mokslas	15 c.
Antanukas, apysaka	15 c.
Deivoniszkių kryžius	10 c.
Ar socialistas gali buti kataliku?	10 c.
Kelionė grovo Kyburgo	15 c.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ė

JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

siųsdami savo žiamės išdarbius į artymus miestus, kur tuomet jureiviais budavo žiamionys. Pirkliais tad buvo patys gyventojai, kurie mėgino tolimas kartais keliones ant jurių ir išsiuntė savo pardavinius svetur ant savo laivų. Siada ar tada jie statydino tūlą laivą Liepojuje ar Ventpylėje, ar vėl pirkto laivus nuo svetimžiamiečių. Pačių tačiaus Kuršininkų pirklybos laivynė buvo taip maža, kad jie neįstengė savo pardavinius išsiųsti į užrubežį be pagalbos užrubežinių laivininkų, kuriems už tai turėjo mokėti frachto mokestis.

Žiamionių pajurinė laivininkyste (1828–1864).

Baudziavoms baigiantiesi, nerandame tarp Baltijos jūrmalninkų nei jokios pirklybai laivynės; perėjo 600 metų, ir Latviai nepadarė jokio žingsnio laivininkystėje: visą darbą jie turėjo pradėti iš naujo. Iki 1864 m. Latviai, taip sakant, gatavyjosi ant tolymų kelionių jūreimis. Latvių jureivystės dvasė buvo troškinama baudziavų gadyneje, nuguro, bet visai neišnyko. Ir baudziavoms dingus, netuoju Latvių jureivystė pražydo. Viena — netuoju paspindo valnybės saulė. Jūrmalninkai ir žvejai buvo prispausti; tulose vietose jų likimas lažų laike buvo sunkesnis negu baudziavų gadyneje. Žmonės negalėjo eiti kitur be ponų pavelenės ir pagastų valdžia neleisdė saviems žmonėms nuo pagasto atsitraukti. Pašportai buvo daviami ant trumpo laiko, ir pagastų valdžia reikalavo pinigų kaip patikrinimo, kad pašporto ėmėjas grįžs atgal ir mokės savo mokestis. O juk laivininkystė bei laivininkų valnybės nei maž nėra mislyjama. Rods jureiviai galėjo įgyti valnybę, pristodami prie jureivių draugystės (Innungen), kuri užsilaikė Rygoje nuo seniai, ir Liepojuje nuo 1839 m. draugai buvo atvalnyti nuo karės tarnystos ir nuo pagasto mokesčių, o pagastų valdžia nesidrasino uždrausti saviems žmonėms įstojimą į draugystę. Draugai nereikalavo pašparto, jei turėjo ženklą sąnarystos draugystėje. Bet už tai matrozai pilningai prigulėjo nuo viršininko draugystės norų ir galės. Ant kokio laivo viršininkas norėjo, ant to matrosas turėjo eiti, ir kiek jam algos nebutu mokama, jis turėjo būti kantantas. Namie likti jis galėjo tuomet tikrai, kad daktaras paliudyjo jo ligą. Tai-gi be priešgynybos matrozai turėjo kęsti laivų vado tikslą. Tikrai pabėgimu žmogus galėjo išsivalnyti du tokios vergystos. Liepojuje nuo 1840–60 m. pabėgo 53 draugystės sąnariai. Antra — žiamionių vargingumas ir lietos nesupratimas kenkė laivininkystės išsiplėtojimui. Juk ir norint kam, sunku buvo valtį pasistatyti, o ką jau sakyti apie laivą, neturint kelių šimtų rublių kišenėje! Prieg tam žmonės nemokėjo su laivais apsieiti ir nežinojo jūrės kelių. Nebuvo senų jureivių, nuo kurių jaunieji butu jureivystę praktiškai išmokti galėję, nors atliekant pajuriais keliones. Latvių jureiviams truko praktikos ir mokslo, kad butu galėję

lenktyn eiti su mokintais jureiviais 30-tuose metuose 19-to šimtmečio.

Tačiaus jūrmalninkai po valei ėmė kassyk labiaus kreiptiesi prie kelionių ant jūrės, kada gi jūrė jiems siulė geresnį buvį negu tušti ir nevešlus pajuriai. Pirmu šaltiniu pelno buvo žuklavimas. Su žvejyba rišosi kelionės į artymus miestus, kur galima buvo parduoti pagautas žuvis; tas keliones žvejai atlikdavo savo valtyse, ant ko reikėjo gražios pagados ir tinkamų kelionei vėjų. Todėl žvejai ima didesnes valtis statytiesi, ir tarp žvejų atsiranda valčių bei laivų statytojai. Tarpe pačių žvejų pamažu išaugo pajurių laivininkai ir pajurių laivai. Jureivis ir laivo savininkas tuomet budavo tas pats žmogus, kurs išmoko taupyti savo mantą, jokios paskolės neturėdamas. Žiemai ateinant toks jureivis keliavo namon, laivą užvilko ant žiamės, ir tikai pavasariui prašvitus jis vėl leidėsi ant jurių, ledams sutirpus.

Amatas jureivių paplito tuomi, kad muizininkai pradėjo statyti laivus, idant savo išdarbius, įpačiai girėse prikirstas malkas, nugabenti į artymus uostus. Gabentojais buvo žiamionys, Latviai ir Igauniai, ir tokiu budu žmonės susipažino su savo jure, ir artimais uostais. Pamatę, kad uostuose gerai moka už malkas, jie ėmė patys jas pristatinėti. Už pristatymą taip-gi plytas, bulves, degtinę ir miltus, o iš Igaunijos taip-gi degutą. Jureivis, pelnydamas daugiau negu ant žiamės, ir savo vaikus mokino ant jureivių, ir jau 14 metų sunus neretai keliauja su savo tėvu. Taip pamažu radosi laivai, ir taip-gi pajuriniai jureiviai.

Pajurinėje jureivystoje atsizymėjo labiaus Igauniai — mat salos yra apgyventos daugiau per Igaunius, — o tarp Latvių labiaus išsiplėtojo Vidžiamiečiai negu Kuršininkai. Vidžiamyje randame daugiau ponų laivų, negu Kurše. Latviai buvo atsisvetinę nuo jūrės ir nuo miestų pirklių. Apie 1840 m. randame Vidžiamiečius turint į 40 laivų (nuo 20–30 lastų didelius, o 1 lastas—200 pėdų—2 tonų), o Kuršininkus į 20 laivų. O kad jau jureivių tarpe ėmė rastiesi daugiau gairvumo, ir kad jie nuo Rygos jūrės užuolankos pradėjo pasiekti Petropylę, tad kilo Krimo vaina (1853–56) ir sustabdė jų išsiplėtojimą. Anglų laivai, važinėdami po Baltijos jūrę, puslyjo ir degino mūsų laivus, kur tikrai juos užtikdami¹⁾. Retkarčiais tulas laivininkas, neužtėmytas per Anglus, įstengė slapta malkų pristatyti į Rygą, kur buvo didelis tuomet malkų trukumas. Siaip laivai turėjo slapstytiesi ar uostuose ar jūrmalėse. Tačiaus nei Anglai neišnaikino Baltijos jureivystę. Aleksandru II viešpatauti pradėjus, atgyjo žmonių dvasė, ir laivai pradėjo plaukti net į užrubežį. Į Rygą pradėjo atplaukti trečdaliu daugiau laivų, negu prieš Krimo karę. Taip-gi ant Latvių, įpačiai Vidžiamiečių, atsigarsėjo naujoji dvasės srovė: tuli ėmė netik nuo uosto į uostą keliauti, bet traukti į Vokietiją ir Daniją. Ažuot vienmastinių, radosi neretai dvimastiniai laivai pajurių pirklybai. Žmonės bando leistiesi į tolymas keliones, ir pradeda suprasti reikalingumą mokslo. Nors frachto mokestys tuomet buvo 3 syk brangesnės negu šiadien, tačiaus jureiviai pelnė naudą; ant dvimastinio

1) Anglų admirolas Napier stovėjo su laivynė Baltijos marėje ir bombardavo Bomarsund'ą ant Alandiškių salų ir Sveaborg'ą Suomijos pajuryje, lyginai kaip darė blokadą visiems uostams Baltijos marės 1855 m.

laivo reikėjo nuo 4 iki 6 vyrų, kurie gaudavo ant mėnesio nuo 10 iki 16 rublių algos ir pragyvenimą nuo laivo savininko. Žinoma, laivininkai toli į marę nedrįso leistiesi, nės be mokslo, kelias buvo nežinomas, — vėtroms kilus, lengvu buvo už-eiti ant akmenų ir seklumos. Tuomlaik daugiausiai kelionės atliekamos buvo į Petropylę. Bet ir čion jureiviai, kalbos nežinodami, neretai pasiliko apgautais. Taip tai tamsoje kan-kinosi Latviai, kuomet jureivystės mokslas buvo jau ant tiek išsitobulinęs, kad jureivis galėtu jeib koku laiku ir jeib ko-koj vietoje ant marės sužinoti, kur jis randasi, ir galejo ke-liauti, kur link norėdamas. Nedyvas, kad 1860 m. Latviai neturėjo daugiau kaip 100 pakraštinių laivų ir beveik nei vieno toli keliaujančio laivo, kuomet Norvėgai galėjo pasigirti 5000 laivų, Danai 3000, Anglai 25,000, o visa Maskolija tu-rėjo į 1500, ir tai tarp jų mažai toleivių laivų. Truko mokslo. Latviai ir Igauniai ėmė jo jieskoti Rygos ir Liepojaus jurinė-se mokslainėse, bet kursas buvo čion per augštas, ir priegtam išguldymo kalba buvo vokiška. Todėl Latvių mažas skaitlius lankė tas mokslainės, ir pabaigusieji mokslą gavo iš didesnės dalies vietas ant miesčionių laivų. Tokiu budu tos mokslai-nės mažai teprisidėjo prie paskudrinimo Latvių ant jureivys-tos, kas jau ir iš to galima matyti, kad toleivių laivų iki 1864 m. buvo tikrai du iš viso! Tiedu laivu prigulėjo Vidžiamie-čiams, kurie gyveno netoli Rygos. O Kuršininkai neturėjo nei vieno toleivio laivo. Taip-gi pajurine jureivyste užsiimi-nėjo daugiau Vidžiamiečiai negu Kuršininkai, bet tai neyra nuopelnas minėtų mokslainių. Rygos jureivystės mokslainė tikrai vėliaus atnešė naudą: ji išaugino laivų kapitonus, kurie kurie vėliaus derėjo kaipo mokytojai prie naujai atvertų žia-mionims marinių mokslainių.

Tiktai t o l i m o s k e l i o n ė s kožnai jureivių tautai suteikia tikrą laivininkystę. O nuo laivininkystės eina pelnas laivo savininkui, amatninkams ir darbininkams, juk ir pačiam ukininkui, kada jo išdarbis, prie didesnių lenktynių, tampa pigiaus išvežamas svetur. Juk laivininkystė ir pramonė su teikė Anglijai ir Ulandijai turtus ir polytišką galingumą. Ir gyventojai Pabaltijos negali skųstiesi ant gamtos, jie randasi Europos viduryje, klimatas šalies yra įmanytinas, kalnai ir lankos, girės ir laukai mainyte mainosi. Javai deria ant lau-ky. Jurė vylioje į keliones ir ant pelnų. Žiamdarbysta ir laivininkysta turėtu buti pamatu šalies turtingumo. Juk-gi didelė dalis Maskolijos pirklybos eina per musų žiamę, per musų jurę: pardaviniai ateina Dauguvos upe, atvežami yra geležinkeliais į Rygą, Liepoją ir Rėvelį. Maskolijos įvežami ir išvežami pardaviniai ir pirkiniai kasmet išneša į 90 milijonų rublių, ir per Baltijos jurę pereina maž-daug 20 mi-lijonų rublių. Jeigu Baltija turėtu didoką laivynę pirklybai, kiek tai žmonių rastu darbą tai laivus statant, tai juos krau-jant, tai kaip matrozai. Dabar-gi tik 7-ta dalis teyra pelno-ma nuo visos sumos įėmimų per Baltijos gyventojus, o viskas kits eina svetimžiamiams jureiviams ant naudos. Po Krimo vainos Maskolijos vyriausybė ėmė labiaus rupintiesi, kad pra-monė ir pirklyba namie imtu kilti, ir aukavo milijonus rublių garlaivių draugystėms. Bet tas nėko negelbėjo žiamionų. Tuli padavinėjo užmanymą, kad pati valstija imtu dalyvumą laivininkystėje, nupirkdama laivus ir pardavinius. Valstijos uždavimu turi buti imti jureivius į savo apsergėjimą, išluoti tam tikrus įstatymus, įrengti marinius žibintuvus, valyti uos-

tus, užlaikyti konsulius ir t.t. Musų jurmalninkų reikalus ir trukumus valdžios vyrai tada tikrai suprasti pradėjo, kad savo balsą pakėlė patys jurmalninkai, žiamionys, šaukdami si pa-gelbos. Įpatingai Valdemaras ėmė drąsiai šnekėti ir rašyti dėl labo jureivių, nors per tatai jis rado daugelį neprietelių. Visa musų toleivi laivininkystė pakilo per darbštumą to vyro, kurio gyvenimo bėgi mes jau augščiau aprašę ėsime. Buda-mas raštininku Liel-Berstelėje ir tad Ėdolėje, jis susipažino g-rai su savo tautiečių suriu likimu ir su jų dvasišku bei me-degišku bėdingumu, ir pasigavo jame nenurimstantis noras palabinti jų buseną. Jis aplink savę suspietė jaunuomenę dėl tyrinėjimų, kaip tautiečius galima butu pakelti iš vargo ir ne-žinės, ir iš praeitės bei dabarčio jis mokėjo atspėti ateitę. Dar jaunas budamas, kad iš mokslainės Lub-Eserės, su kitais mo-kytiniais, jis pateko ant 3 dienų į Rojos jurmalę, marė ant jo tokią įspaudą padarė, kad jau tuomet jis nešiojosi su projek-tu, kaip galima butu Rojos upėje įtaisyti gilesnį uostą, kur mažesni laivai ir valtys galėtu įeiti. Jau Ėdolėje, artymais marės gyvendamas, Valdemaras atkreipė rusčią atydą ant ju-reivystės, ką rodo anoji jaunuomenės draugystė, kuriai jis juokdariaudamas davė vardą „jurės išsėmimui draugystė“. Pabaigęs studijas Tėrboatoje, jis rupinosi pagerinti Latvių medegišką lobį, idant jie galėtu pasiekti augštesnį apsišvieti-mą: tikruoju turtingumo šaltiniu jam rodėsi ėsanti jurė. Bet Latviams truko įrankių, ir supratimo jureivystės amato. Rods jo darbštumas atnešė naudą visai Maskolijai, bet Latviai jam visuomet arčiaus pasiliko prie širdies. Jau 1857 m. vokiška-me laikraštyje „Inland“ išėjo jo raštas „apie Latvių ir Igau-nių įstangą jureivystės lauke“, kurs vėliaus tapė skyrimoje knygutėje atspausdintas po antrašu: „Ueber die Heranziehung der Letten und Esten zum Seewesen“. Cion jis didelę svarbą deda ant mokslainių ir valnybės dėl jureivių. Už Latvių ir Igaunių gyrimą, daugelis atsikreipė šalin nuo Valdemaro, ir radosi daug neprietelių. Bet parėmė Valdemaro triusą Bal-tijos generol-gubernatorius, ir Tėrboatoje maskoliškos kalbos profesorius perguldęs tą raštą prisiuntė į „Morskoj Sbornik“, bet raštą nespausdino, ir vienas iš redaktorių tajį dar išpeikė. Bet ta aplinkybė Valdemaro neišbaidė nuo pradėto darbo. Anot jo, pakraštiniai laivai turėjo pavirsti į toleivius laivus, laivininkai ir žvejai turėjo išaugti į drutus matrozus, laivų vadus ir laivų savininkus; o tai vis galima yra per jurines mokslainės! 1858 m. apsigyvenęs Petropylėje, jis nenurimda-mas rašinėjo į laikraščius ir rengė knygutes, maskoliškoj, vokiškoj, latviškoj ir igauniškoj kalbose, norėdamas vyriau-sybės atydą atkreipti ant jureivių reikalų, ir pačius jurmal-ninkus prirengti prie garbingo darbo. Tankiai jis skatino Latvius tai žodžiu, tai raštu jiems prišaukdamas: Latviai, ke-liaukite jurėmis, parveškite auksą purais! Vienas raštas „Russkij torgovjy flot“ tapė įtėmytas per caro brolių, generol-admirolą didį kuningaikštį Konstantiną. Nuo dabar valdžia jam uždėjo vieną naštą po kitos lietoje pakėlimo laivininkys-tės. 1860 m. jam liepta iširti Baltijos pakraščius, 1861 m. susipažinti su Vokietijos laivininkyste ir jurinėmis mokslai-nėmis. Tos kelionės Valdemarui tuomi labiaus parodė svar-bumą jureivystės mokslainių ir trukumus musų jureivių. Val-demaras velyjo Baltijoje ir visoj Maskolijoje įstegti žiamionims jurines mokslainės, pritaikint jas prie reikalų jurmalninkų.

(Toliaus bus.)

Pajieszkajimai.

Pajieszkau savo vyro Vinco Liubino. Lapkričio mėn. bus du metai jau kaip išvažiavo iš Wilkes-Barre, Pa. į Bufalo, N. Y., iš kur gavau kelis laiszkus, o dabar bus veik metas, kaip jokios žinios nuo jo negaunu ir nežinau ar jis bent gyvas yra. Jeigu kas iš tautiečių apie Vinco Liubino žinotu, arba jis pats, teiksis suteikti man žinią ant šito adreso:

Marcelė Liubiniė
9 Horkins Lane
Wilkes-Barre, Pa.

Visokias knygas,

lietuviskas, taip dvasiskas kaip ir moksliskas, taipgi ir laikraszczius; kaip tai: „Varpa“, „Ukininkas“ ir „Tėvynės Sargas“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gaunama už \$3 dol. Katalogą knygų ir laikraszczius ant pažiūros prisiunciu dovanai. Užprasiant knygas arba laikraszczius, reikia sykiu ir piningus prisiusti.

Jurgis Lapinas
Tilžėje — Tilsit
Ostpr. Germany.

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliucijos kuri pasirodo laike miego arba prie nusizlapinimo, ir jeigu iš tos nesigydysi, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenčia ne migą, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nervizkumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszku kuno dalių. Jeigu tokiūse atsitikimūse reikalauji pagalbos, nesiusk piningu, bet raszyk pas mane įdėdamas markę, o asz atsisiu tau apraszymą, isz kuri tikrai iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel.

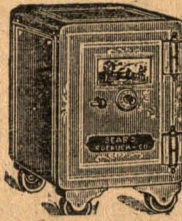
Bow 443, Iron Mountain, V. Mich.

Ant naudos parodos

„Vienybės“ redakcijai parduoda szios dvi knygutės ant naudos parodos.

Suskaita arba statistika visu lietuviszkų knygų atspausių Amerikoje nuo pradžios lietuviszkos Amerikon emigracijos iki 1900 metų. Pusl. 35. 25ct.

Atsiazaukimas lietuvių į visą civilizavotą svietą lietuviszkoje, lenkiszkoje, prancuziszkoje, angliszkoje ir vokiszkoje aklbose. 10 ct

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 and we will return it at our expense. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$33.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$62.75; 63 inches high, 3000 lbs., \$80.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.

Žemlapis (mapa)

Lietuviszkai-Latviszko kraszto, iszleistas inzinieriaus A. Maciejausko, lietuviszkoje kalboje, atspausstas lietuviszkomis literoms, didumas 29x31 col., gaunamas „Vienybės Lietuvininkų“ redakcijai, su prisiuntimu už 65 ct.

Vienatine Lietuviszka KARCZEMA,

užlaikau geriausią Alų, duodu didelius stiklus, turiu visokio Vyno, ir seniausio sznapso, Avanos Cigarų, užkandis prie alaus kasdiena dovanai. Nedelioms nuo 12 nakczia atidarau, dėl moterių įėjimas ant antro floro, kiekvienam duodu visokią rodą.

L. Friedman

Cor. 4 str. & Catharine str.
PHILADELPHIA, PA.

GYVASTIES GYDUOLE!

iszrasta pirm dvių metų Europoje — iszgydė tūkstantčius žmonių. Pargabenta Amerikon per gydymo instituciją INTERNATIONAL CLINIC Gydo:

REUMATIZMA: art etizma, skaudėjimus kryžiuje ir strėnoe, krutinėje, silpnumą kojų ir tt.

SKILVIO LIGAS: netrovėjimą, stoką smoko, skaudėjimą po krutine ir zemiaus, užkietėjimą vidurių ir tt.

NERVISZKAS LIGAS: anjudimą dalinį paralyžių, epilepsiją (szokis szv. Vito), galvos skaudėjimą ir tt.

KRUTINĖS LIGAS: atsikvėpimą, gerklę, uždušimą, kosulį, plautį, pradžią džiovos ir tt.

KEPENŲ LIGAS: diegčius geltilgę, melanchoiją, hėmoroidus, nenotą dirbtį ir tt.

GUMBO LIGAS: sustojimą antdrapanių, sopulingą mėnesinės tekėjimą, skaudėjimą apatinės dalies kryžiaus, tekėjimus ir tt.

INASTŲ LIGAS: pustės, szlapumo kanalų ir tt.

ODOS LIGAS: iszmėtynus, dedervines, niežus.

Cyvasties gyduoles czystija krauja.

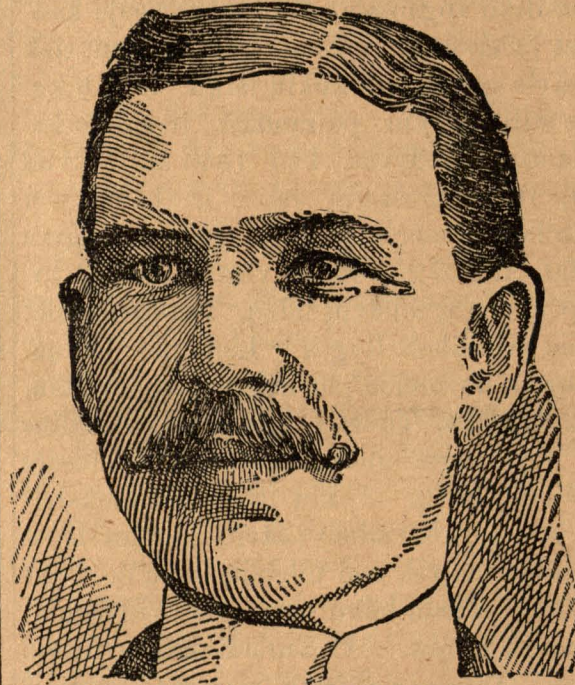
Jeigu kentį, pamėgink tik vieną plėczką GYVASTIES GYDUOLIŲ o busi dėkingas. Plėczka kaszuoja \$1 00 (vieną dolerį). Užpraszymai tuojans isziuncziami Expressu. Piningus prisiusti apsergėtame laiszke arba per Money Order ant adreso:

International Clinic,
8361 Superior Ave. Station
S. Chicago, Ill.

Vien del vyru.

Dovanai pakeli naujo iszradimo gyduolių prisiusime pacztu tik koris priduos savo airesą.

Kuris sugražins sveikata trumpam laike.

A. E. Robinson M.D.C.M.

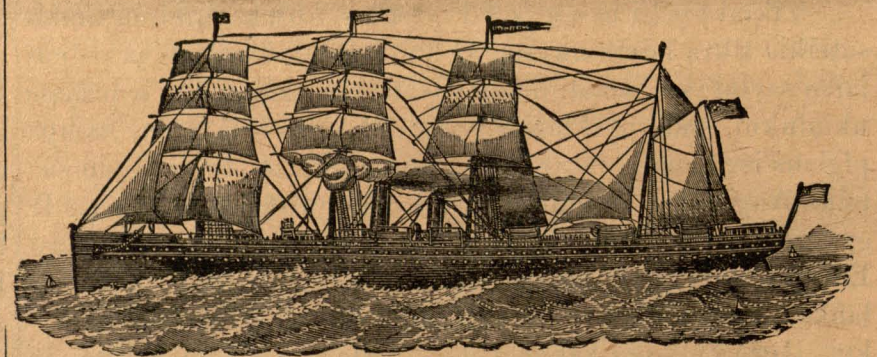
tuojaus pertikrins kaip lengvai gali iszsigydyti savo silpnumus, jeigu vortosi tam tikslui atsakanczes gyduoles. Ins itutas neaprubazuoje, bet kuris tik raszys, aplaikys dovanai pakelį uzpeczėtyta kad nebutų kokio ansirikimo prieszai apgavystę. Raszik tuojaus.

Dovanai prabos pakelis pasomungiausiu gyduolių bus prisiustas kežnem per pacztą, kuris paraszys į State Medical Institute. Tos gyduoles daugybei vyrų sugražino sveikata, kurie per daugelį metų kentėjo proto ir kuno ligas paeinanczias nuo jaunystės, nž tad Insitutas prizada kožnam kuris at-iszauks, prisiust pakelį dovanai.

Kožnas kuris jauczia antli tytisz o silpnumo paeinanczias nuo jaunystės, kuris silpnina spēkas iratmintį, sukelia dieglius strėrose arba nevaldymo lytiszku delių gali sugrįzt į sveikata gydydamasis namie.

Tos gyduoles turi neapsakomą pasekmę nes jos atsiekia suiezkadytas vietas dadnodamas druitybę kur labiausia reikalinga. Iszgydo kožną ligą iszvarinėge visokius nesmagumus isisenėjusius nuo kelių metų per nenaturaliztą pasielgimą iszgydo kiek vienam atsitikime. Dazėzinok Stat. Medical Institute, 20 Elektron Building Ft. Wayne, Ind., o aptarėti tramsam laike pakelį gyduolių dovanai. Insitutas nori pagalbeti daugybei tokių vyrų, kurie negali apleist savo namus ir nusidoti į gydinyczies tui dovanai prisiustas pakelį.

Cerbtini Tautiecziai!

Turiu už garbę praneszti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste ant labai gerų linijų. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu piningus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuncziu piningus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užeigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie zinau patiks dėl lietuvių ir nei prabaszczius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN.

TAMAS PAUKSZTIS

Parduoda Laivakortes

ant visokių kelių (linijų) jurėmis kuomi pigiausiai ir ant drucziausių bei greicziausių laivų. Piningus persiunczia į visas dalis svieto. Kad pinigai neprapultų ir greitai nueitų į tėvynę, tai siuskite per **TAMA PAUKSZTI**

123 N. Main str. PITTSTON, PA.

Teipogi T. Pauksztis užlaiko didelį sztorą visokių valgomų daigtų, dideliam pasirinkime czeverykų, marszkinių ir tt,

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos
Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susisznecam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

OUR \$1.50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of CORPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Navel Rupture or Umbilical Hernia; you get a comfort and ease of action you will appreciate. No corpulent person can afford to be without this belt.

Cut this Ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight, age and number inches around the body, largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$3.00 and upwards you can return it at our expense. Write for free Belt and Truss Catalogue.

SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

ZINGEIDU IR AKIVA DĒL SVIETO.

Tikrai pirmutinė vienatinė gydykla ant uželdinimo plaukų ant praplikusių galvų, slinkimą plaukų į trumpą laiką sudrutina yra duota užtikrinimas (gvarancije). Kožas užsiganėdina, kur jau tukstancziam ypatų profesor. Brundza suteikė puikius szvelnius ir tankius plaukus, ką tai laimingi per laikraszezius ir laiszkus iszreiszke szirdingai padėkavones. Vieta ofisu yra 145 GRAND ST. ir 996 BROADWAY, Brooklyn. Norinti gautie visą rodą su informacije per laiszkus adresa-vokit sziteip:

J. M. BRUNDTZA CO
Box 2361, NEW YORK, N.Y.

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents.

Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Už \$500 in Europą

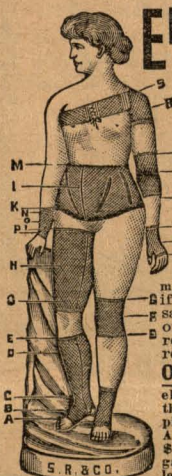
dėl visų prie lengvo darbo ant Ham-
burg ir Bremen linijų ir pasażierinių
laivų, atsiszaukit pas

HENRY J. JACOBS
38 Canal str. NEW YORK

HOTELIS arba geriausia

užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szį bei tą dasižino-
ti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti
vyno ir visokių arieklų, ar cigarėlių
skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką
18 N Hancock st. WILKES-BARRE

ELASTIC GOODS AT HALF PRICE.

If you want us to make to your MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF AND CURE OF VARICOSE VEINS, WEAK, SWOLLEN OR ULCERATED LIMBS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send to us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for return at our expense and we will refund your money.

OUR SPECIAL PRICE for all fine silk elastic thigh stocking, A to I, \$7.50; thigh legging, C to I, \$6.00; thigh piece, G to I, \$2.50; knee stocking, A to G, \$5.00; knee legging, C to G, \$4.00; knee cap, E to G, \$2.00; garter stocking, A to E, \$3.00; garter legging, G to E, \$2.00; anklet, A to C, \$2.00; abdominal belt, K to N, \$10.00. COTTON ELASTIC GOODS, ONE-THIRD LESS. Special Covered Elastic Abdominal Supporter, made of soft lisle thread, interwoven with protected rubber thread, 8 inches wide, \$2.00; 10 inches, \$2.25; 12 inches, \$2.50. Write for Surgery Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.), CHICAGO, ILL.

Neskaityk!

Hallo! kur eini?

— Einu pas Jankauską iszsigert, nes jis užlaiko gardž ausią Alų, Vyną ir Degtinę visam Waterburyje.

— Na, kad teip, tai eisiu ir asz, nes asz to pirmiaus nežinojau.

— Tokius gėrymus, kokius jis užlaiko, geria Lietuviai, ponai, karaliai, kunigai, ubagai ir szejp „dzel-tamonai“.

— Pas jį Cigarų laivas atplaukia kas mėnesis net isz Kubos.

Nepamirszkite adreso.

J. A. Jankauskas

768 Bank str. Waterbury, Conn.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS

Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pige prekę.

Teiposzj senus ant naujų perdirba.
Visi pas savo Tautietį.

SEND 50 CENTS

TO US WITH THIS AD. and we will send you this Violin Outfit by express C. O. D. subject to examination. This violin is a Genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges inlaid with purfling, best quality ebony finished trimmings. THIS IS A REGULAR \$8.00 VIOLIN, beautifully finished, highly polished, with splended tone quality. Complete with a genuine Brazil wood Tourte model bow, 1 extra set of strings, a real, well made viola case, large piece of rosin, and one of the best common sense instruction books published. YOU CAN EXAMINE IT at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the express agent \$3.75 less the 50 cent deposit, or \$3.25 and express charges, and the outfit is yours. With every order accompanied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instrument and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after 7 days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address, SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago. (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. -Editor.)

DR. F. J. KALLMERTEN.

Specijalistas chroniszkių ir nerviszkių ligų.

Gydo visokias užsel-
senėjusias ligas kaip o-
tai: Troezkulį, spaz-
mą, paralyžių, dusu-
lį, pavandeniavimą-
reumatizmą, skaudė-
jimą galvos, ausų,
akių, ir nosies, ligas
skilvio, gerklės, kru-
vinės, iszėjimą žarnų-
drugį, iszmėtymus
ant galvos ir skuros,
gumbą, sustojimą te-
kėjimų, kraujo tekė-
jimą, mėnesinės tekė-
jimą, nevaisingumą,

skausmus po gimdymū, pullavimus, ronas, atsi-
rimus, ant kuno, rožę, žarnų ligas, skaudėjimą strė-
nų ir krutinės, plauti, nervų skaudėjimą, uždegimą
žarnų iszputimus, niežėjimą, uždegimą smegenų,
iszburkimą puslės ligas, vėži, diegli, akmens li-
gą, uždžiuvimą, nusilpėjimą kojų, džiovą, žarnų
ir inkstų ligas, karsztlige, niežus, iszberimus,
kirmėles, dedervines ir t. t.

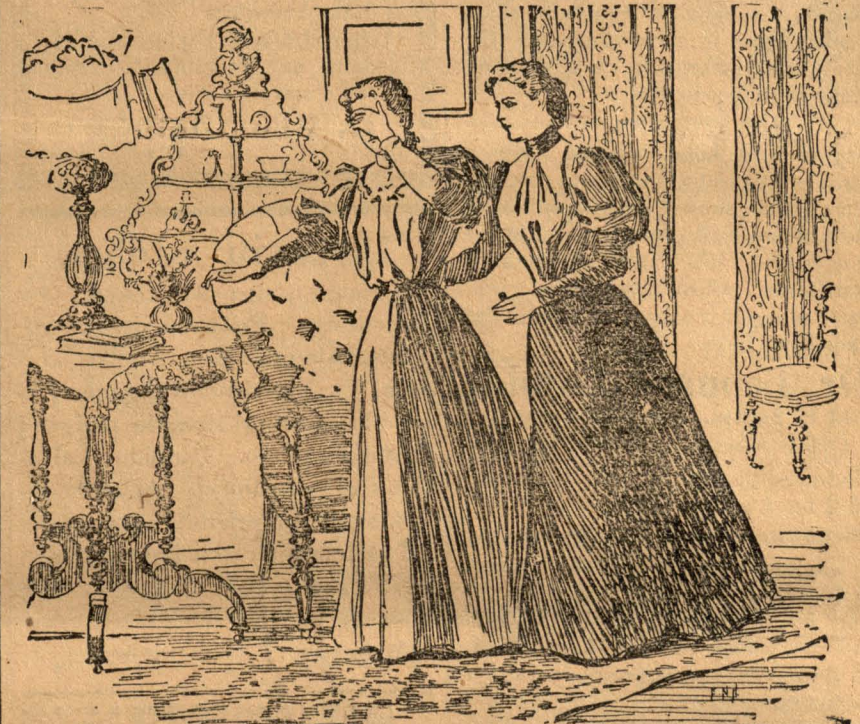
GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS

Jeigu sergi ir nustojes esi vilties iszgyti, kreip-
kis tujaus pas daktarą Kallmerten'ą ant rodos,
Dr. Kallmerten'as iszgydė tukstanczius žmonių,
kurie ilgai sergo ir nū kitų daktarų negalėjo pas-
gelbėti ir iszsigydyti. Tie žmonės visur carsina
vardą D-ro Kallmerten'o, ir pažįstamiems jį rody-
ja. Kreipkitės pas D-rą Kallmerten'ą tai jus isz-
gydys.

LIGAS UZSIKRECZIAMAS abejos lyties
(ar tai nū kitų gautas arba nū gimdytojų paelnan-
czias) gydo pasekmingai ir greitai. Nereikia gė-
dytis, liktai gydytis, nes neatbojimas atveda pik-
tas pasekmes ant ateitės.

NORS LIGA BUTU NEISZGYDOMA, RA-
SZYK pas DR. KALLMERTEN, APIRASZYK
GERAI SILPNUMA, PADUK LYTI (ar vyras
ar moteriszte), amžį, szvarumą ir temperamentą
ligonio. Idėk į gromatą 2 centinę markę, paraszyk
savo pavardę ir adresą aieszkliai, o gausi per laisz-
ką RODA DOVANA! ir tikrą nūmėnę Daktaro
Liga yra iszgydoma ar ne.

Nevylkyk, bet raszyk tujaus. Adresas:
DR F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

SHE WAS BLIND.

A blindness comes to me now and then. I have it
now. It is queer—I can see your eyes but not your nose.
I can't read because some of the letters are blurred; dark
spots cover them; it is very uncomfortable.

I know all about it; it's DYSPEPSIA. Take one
of these; it will cure you in ten minutes.

What is it?

A Ripans Tabule.

WANTED.—A case of bad health that R-I-P-A-N'S will not benefit. They banish pain and prolong life.
One gives relief. Note the word R-I-P-A-N'S on the package and accept no substitute. R-I-P-A-N'S,
10 for 5 cents or twelve packets for 48 cents, may be had at any drug store. Ten samples and one thou-
sand testimonials will be mailed to any address for 5 cents, forwarded to the Ripans Chemical Co., No.
10 Spruce St., New York.

**Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krautuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga. Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visoki kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklius del parsamdymo pasivažinėti, veža anglis i stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražanczių, szkaplierių, kryželių, maszinukių gromatoms drukavoti, abrozus įdeda i puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai
(P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Dr. Leonard Landes,

Lietuviziskas Daktaras.
134 E. 24 Ul. New York.
Garsingas gydytojas vyrizskų ir moterizskų ligų. Mokinosi universitete New Yorke, praktikavo ligonbucziuose; Vielniuje, Berlyne, karaliszkoje mokykloje Londone, buvo perdetiniu mokslo Labanon, Bellevue, Port Graduale Hospital College ir t. t.

Uz tikrina iszgydyma
visų slaptų ir paprastų ligų, kaipo tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą vidurių galvos, nepomietį, apalpimą, skaudulius, žaizdas, tynimą, moterizskas ligas ir nevaisingumą. Gydymui nervizskų ligų reikia naudot elektrikinias prietaisais.

Ligas lytiszku dalii
iszgydysiu i keles dienas, taipogi ligas pilvo, uždegimą žarnų, iszdziuvimą pieno, skaudėjimą lupų, nosies, akių, ausų, nustojimą pajiegu ir t. t. Iszgydymą užtikrinu kiekviename atsitikime. Chronizskas ligas gydu pasekmingai, ir slėpemas ligas užlaikau slapybėje.

Dr. Leonard Landes.

134 E. 24th st., Cor. Lexington Ave.
Offiso valandos: nū 9 ryto iki 1 po piet. nū 5 po piet iki 8 vakaro
Nedėliomis: nū 8 iki 10½ val. ryto; nū 2 iki 4 val. po piet.

Rodos per gromatas dykai.
Uzpraszydami gydyklas prisiuskite \$1.00.
Jeigu sergi, tai paraszyk kiek turi metų, kiek sveri ir apraszyk savo ligą, o asz prisiųsiu gydyklas kuriomis iszsigydysi.

D. L. & W. R. R.

Trukiai iszeina isz Plymouth'o:
Ant 7:00; 8:47; 10:13; 11:51 isz ryto i Scranton New York, Philadelphia, Binghamton, Elmira Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bei i Vakarus.
Ant 7:38; 9:02; ir 11:3 isz ryto i Nanticoke Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpinių stacijų ir susivienyjant del Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimora, ir t. t.
Ant 2:25; 3:47; 4:40 7:41 ir 10:15 po pietų i Scranton New York, Buffalo, ir visų tarpinių stacijų.
Ant 2:30 2:49 4:32 6:43 9:50 11:30 pietų i Northumberland ir visų tarpinių stacijų susivienyjant del Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.
Tiketetai už pigiausę prekę i visas szalis, Sziaurę — Pietus, Rytus ir Vakarus ir i minksztujų anglių apielinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

NAUDOKITES.

ISZ PUIKIAUSIOS ant svieto popieros del gromatu ratzymo su puikiausiomis kvietkoms, apskaitymais ir pavineziavcėms parsidūda po neiszpasakytai anžemintą prekę. Kas prisiųs 33c pacztinėms markėms gaus tuziną tų puikiausiu ant visos pasaulės popierių su konvertais; kas prisiųs \$1.00 gaus 5 tuzinus. Kasztus prisiuntimomes apmokame

Perkupeziams, agentams ir pedlioriams dādame didelį pelną. Ant pareikalavimo iszsnucziame i visas dalis Amerikos
Uzsisteliūdami i opteras ir prisiųsdami ant jų pinngus visada uždekite szitokį adresą.
W. KUDARAUČKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE, MASS.

Lietuviu užeiga.

Geriause užeiga del lietuvių isz viso miesto. Pritaikau visokius gėrymus, kaipo tai: Alų, Arielką, Likiera, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinngus i visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todel nepamirszkit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.
Petras Lipavyczia.

SEND 50 CENTS to us with this ad. and we will send you our celebrated La BERTA GUITAR by express, C. O. D., subject to examination. It is a Genuine La Berta America made instrument of great beauty, perfect rosewood finish, very highly polished. Handsomely inlaid around sound hole and inlaid stripe in back, celluloid bound top edge. Fingerboard accurately fretted with raised frets, inlaid pearl position dots, American made patent head, and finest nickel plated tailpiece. A REGULAR \$8.00 GUITAR, powerful and sweet toned, furnished complete with an extra set of best quality steel strings and a valuable instruction book which teaches anyone how to play.

EXAMINE THE GUITAR at your express office and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of pay the express agent \$3.65 less 50c, or \$3.15 and express charges and the complete outfit is yours. Satisfaction guaranteed or money refunded in full.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order \$3.65 cash in full we will give a Lettered Fingerboard Chart. It is an accurate guide, having all notes, with sharps and flats in full view, and can be easily adjusted to any guitar without changing the instrument. With the use of the lettered fingerboard anyone can learn to play without the aid of a teacher. Write for free musical instrument and piano and organ catalogue. Everything at lowest wholesale prices. Address, **SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO** (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. —Editor.)

Maistas

turi buti visatnai sutrovėtas.
Severa's

BOOD PURIFIER

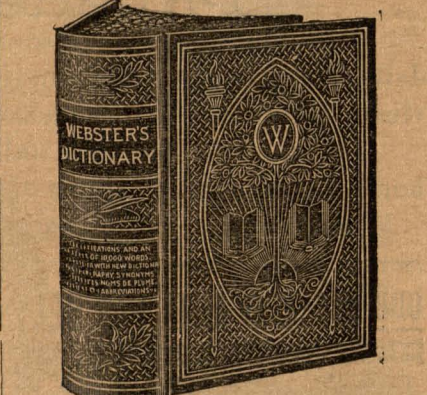
pagelbsti sutrovėti skilviui, czystyja kraują, sustiprina kuną
PREKĖ \$1.00.

Kataro apsireeiszkimuose, tekėjime isz nosies, plėmų ir užkimszime kvėpavimo per nosį,
SEVEROS Severos Balsamas del Plaucziu

yra geriausiu ir pasekmingiausiai gydancziu. Nuo kosulio geriausia gyduclė **25 ir 50 cts.**
W. F. SEVERA.
MANUFACTURER & PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.
Severos gydūles yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Graicziausiai iszgydo visokias ligas
Dr. J. Szlupas
Telephone 4373. 421 Penn. Ave. Scranton, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to
THE WERNER COMPANY,
Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
[The Werner Company is thoroughly reliable. —Editor.]

WM. N. REINOLDS, Jr.,
ADVOKATAS.
42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306
Skolina piningus.

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.
Mano Dirbtuve tapo Apdowanota
DWIEMS MEDALIAIS
ant Kosciuszkes Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztii guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszcziaus paminetus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau ne gu kiti fabrikai.
Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

